

*МАРКТЫН
жакшы кабарыⁱ*

1

Яхья чөмүлдүрүүчүнүн чакырыгы

(Матай 3.1-12; Лука 3.1-18; Жакан 1.19-28)

¹ Иса Машаяктын жакшы кабары. ²Исаия пайгамбар аркылуу айтылгандай: «Мына, мен сенин алдыңан кабарчымды жиберип жатам.

Ал сага жол даярдайт».

³ ^{1.3:} «Кимдир-бирөө чөлдө кыйкырып, чакырык салып жүрөт:

"Эгебиздин жолун даярдагыла,

Басар жерин түздөгүлө" ».

⁴ Чөлдө Жакыя пайда болуп, адамдарды сууга чөмүлдүрүп, күнөөлөрдөн кечирилиши үчүн ойду өзгөртүп, сууга чөмүлүү керек экендигин жар салып жүрдү. ⁵ Бүткүл Иудея аймагы менен иерусалимдиктер ага барышып, күнөөлөрүн моюнга алып, өздөрүн сууга чөмүлдүртүп жатышты. ⁶ ^{1.6:} Жакыя болсо төөнүн жүнүнөн жасалган кийим кийип, кайыштан белбоо тагынып, чегиртке менен жапайы аарынын балын жеп тамактанчу. ⁷ Ал: «Арка жагыман менден алда канча кудуреттүү Бирөө келатат. Мен эңкейип анын сандалынын боосун чечкенге да татыксызмын. ⁸ Мен силерди сууга чөмүлтөм, ал болсо силерди Ыйык Рухка чөмүлтөт!» — деп жар салды.

Исанын сууга чөмүлүшү жана шайтандын сыноолорунан өтүшү

(Матай 3.13-4.11; Лука 3.21, 22; 4.1-13)

⁹ Ошол күндөрдө Иса Назареттен келип, Иордан дарыясында Яхья тарабынан сууга чөмүлдүрүү расмисинен өттү. ¹⁰ Суудан чыкканда асмандын ачылганын жана Ыйык Рухтун көгүчкөн сымал үстүнө түшүп келатканын көрдү. ¹¹ ^{1.11:} Ошондой эле асмандан үн чыкты: «Сен менин сүйүктүү Уулумсуң. Менин ак тилегим сенде.»

¹² Ушундан соң Рух Исаны дароо ээн талаага алып кетти. ¹³ Ээн талаа эрме чөлдө жана жапайы жаныбарлардын арасында Иса кырк күндөй Шайтандын сыноосунан өттү. Периштелер болсо ага кызмат кылышты.

Исанын балыкчыларды өзүнө шакирт кылуу үчүн чакырышы

(Матай 4.12-22; Лука 4.14, 15; 5.1-11)

¹⁴ Яхья камалган соң Иса Галилея аймагына келип, мындай деп Кудайдын жакшы кабарын жарыялады: ¹⁵ «Убакыт-саат келип, Кудайдын падышачылыгы жакындап калды! Күнөөлөрүңдөн баш тартып, жакшы кабарга ишенгиле!» ¹⁶ Галилея көлүнүн жанынан өтүп бара жатып, Ысман менен анын иниси ^{1.16:} Идристи көрдү. Алар балыкчылар болушкандыктан көлгө тор салып жатышкан. ¹⁷ Иса аларга: «Менин аркаман ээрчигиле,

^{1.3:} Исаия 40.3 (LXX).

^{1.6:} Падышачылыктын II китеби 1.8.

^{1.11:} Муса пайгамбардын I китеби 22.2; Заб 2.7; Исаия 42.1; Матай 3.17; 12.18; Марк 9.7; Лука 3.22.

^{1.16:} Because of the general practice among Jews of Biblical times to list the name of the older brother first, we may assume that Simon was older than Andrew, and that both had the same father and mother.

силерди адамдарды кармагыч кылам!» — деди. ¹⁸ Алар ошол замат торлорун таштап, ээрчип жөнөштү. ¹⁹ Иса ал жерден бир аз узаганда кайыкта олтуруп алып, торлорун оңдоп жатышкан Зебедейдин балдары: Жакып менен Жаканды көзү чалды. ²⁰ Көрөрү менен аларды өзүнө чакырды. Алар болсо атасы менен мардигерлерди кайыкка калтырып, Исаны ээрчип жөнөштү.

Кара күчкө байланган киши

(Лука 4.31-37)

²¹ Иса шакирттери менен бирге Капарнаумга келип, ишемби күндөрү синагогада таалим бере баштады. ²² Исанын таалимине эл таң калды, анткени ал дин мугалимдериндей эмес, бийлиги бардай таалим берчү. ²³ Алардын синагогасында кара күчкө байланган бир киши бар эле. Ошол киши: ²⁴ «Биз менен сенин эмне ишиң бар, назареттик Иса! Шорубузду шорподой кайнатканы келдинби, ыя! Бил-е-е-м, сенин ким экениңди, Кудайдын ыйыгысың». ²⁵ Иса болсо жинге тыюу салып: «Үнүңдү өчүр да андан чыгып кет!» — деп буйруду. ²⁶ Кара күч жанагы кишини калчылдатып, катуу чаңырык менен андан чыгып кетти. ²⁷ Баарынын үрөйлөрү учуп бири-биринен: «Бул эмне? Жаңы окуубу? Бу кишинин жиндерге да бийлиги өтүп, аларды баш ийдирип жатпайбы!» — деп сурашты. ²⁸ Ошентип Иса тууралуу кабар Галилея аймагына чагылгандай тез тарап кетти.

Исанын көптөгөн адамдарды айыктырышы

(Матай 8.14-17; Лука 4.38-41)

²⁹ Синагогадан чыгып, Иса Жакып жана Жакан менен бирге Ысман менен Идристин үйүнө келди. ³⁰ Ысмандын кайненеси ысытма болуп ооруп төшөктө жаткан. ³¹ Иса ооруулууга жакын басып келип, анын колун кармап, өйдө тургузду. Ошол замат ысытма аялды таштап кетти да аял Исаларды коноктой баштады.

³² Кеч кирип, күн батканда болсо эл Исага бардык ооруулуулары менен кара күчкө чалдыккандарын алып келишти. ³³ Бүт шаар эли Иса турган үйдүн эшигинин алдына чогулуп калды. ³⁴ Иса ар кандай ооруулар менен ооруган көптөгөн адамдарды айыктырды, көптөгөн жиндерди кууп чыкты жана жиндерге сүйлөгөнгө тыюу салды, анткени алар Исанын ким экенин билишчү.

Исанын Галилеядагы таалими

(Лука 4.42-44)

³⁵ Иса эртеси күнү таңазанда туруп, үйдөн чыкты да ээн талаага барып, ошол жерде Кудайга сыйынды. ³⁶ Ысман менен анын шериктери Исанын аркасынан аны издеп барышып, ³⁷ табышкан соң: «Баары сени издеп жүрүшөт!» — дешти. ³⁸ Иса аларга: «Жүргүлө, башкаларга да таалим берүүм үчүн жакын жердеги айылдарга баралы. Анткени мен ошол үчүн келгем», — деди.

³⁹ Ошентип Иса бүткүл Галилея аймагын кыдырып, алардын синагогаларында таалим берип, адамдарды жиндерден бошотуп жүрдү.

Исанын пес ооруулуу адамды айыктырышы

(Матай 8.15-4; Лука 5.12-16)

⁴⁰ Бир пес ооруулуу адам Исага келип, [чөк түшүп,] мындай деп жалдырады: «Эгер кааласаңыз, мени тазалай аласыз.» ⁴¹ Иса бу кишиге боору ооруп, колун сунуп ага тийгизди да: «Каалайм, тазалан!» — деди. ⁴² Ушул сөз чыгаары менен дароо эле тиги кишинин денеси пестен арылып, тазарып калды. ⁴³ Иса анын көзүнө тике карап, катуу эскертти: ⁴⁴ «Абайлагын, эч кимге бул тууралуу ооз аччу болбо, бирок диний кызматкерге бар да өзүңдү текшерг. Анан эл алдында тазарганыңдын далили катары Муса буйруган курмандыкты бер!» — деди. ⁴⁵ А бу киши болсо мындай чыгаары менен элдин баарына болгон окуяны жар салып, айтып кирди. Ошондон улам Иса шаарга ачык кире албай, сыртта, ээн талааларда калууга аргасыз болду.

Эл болсо Исага туш-тараптан агып келип жатты.

2

Исанын шал ооруулуу адамды айыктырышы

(Матай 9.1-8; Лука 5.17-26)

¹ Арадан бир аз күн өтүп, Иса кайрадан Капарнаумга келди жана анын үйдө экени баарына маалым болду. ² Алеки саата көптөгөн эл жыйылып, эшигинин алдына топурап толуп кетишти. Иса болса аларга Кудайдын сөзүнөн таалим бере баштады. ³ Аңгыча шал оорулууну көтөрүп төрт киши келишип, ⁴ элдин көптүгүнөн Исага жакындай албай, үйдүн үстүн ачып, төбөсүн тешишти да оорулууну төшөнчүсү менен кошо төмөн түшүрүштү. ⁵ Иса алардын ишенимин көрүп, шал оорулуу адамга: «Балам, сенин күнөөлөрүң кечирилди!» — деди. ⁶ Ошол жерде олтурушкан диний мугалимдердин кээ бирөөлөрү өздөрүнчө: ⁷ «Мынабу эмне деп жатат! Бул Кудайга акараат келтирип жатат! Күнөөлөрдү Кудайдан башка ким кечире алат!» — дешти.

⁸ Алардын бул оюн дароо туя койгон Иса мындай деди: «Силер эмне үчүн мындай ойлоп жатасыңар? ⁹ 'Күнөөлөрүң кечирилди!' деген жеңилби же 'Төшөгүңдү ал да бас!' дегенби? ¹⁰ Билип алгыла, Адам Уулунун жер бетиндеги күнөөлөрдү кечирүүгө бийлиги бар!» Анан шал кишиге: ¹¹ «Сага айтып жатам: тур, төшөгүңдү ал да бас!» — деди. ¹² Шал оорулуу киши ошол замат тура калып, төшөгүн алды да баарынын көз алдында сыртка чыгып кетти. Баары жакаларын кармашып: «Ой тообо, эч качан мындай нерсени көргөн эмес элек!» — дешип Кудайды даңкташты.

Исанын Левийди шакирттикке тандашы

(Матай 9.9-13; Лука 5.27-32)

¹³ Иса үйдөн чыгып, кайрадан Галилея көлүнүн жээгине барды. Ошол жерге келген элдин баарына таалим берди. ¹⁴ Өтүп баратып, салык жыйноочу жайдын жанында олтурган Алфайдын уулу Левийди көрдү да ага: «Менин жолума түшүп, аркаман ээрчи» — деди. Левий дароо ордуна туруп, Исаны ээрчип жөнөдү.

¹⁵ Кийинчерээк Иса шакирттери менен бирге Левийдин үйүндө ^{2.15} конок болуп, дасторкондун жанында жамбаштап жатты. Көптөгөн салыкчылар менен күнөөкөр деп четке кагылгандар да Иса менен бир дасторкондон тамак жеп жатышты. ¹⁶ Исанын салыкчылар жана күнөөкөрлөр деп четке кагылган адамдар менен бирге олтуруп тамак жеп олтурганын көрүшкөн дин мугалимдери менен фарисейлер анын шакирттерине: «Эмне үчүн бул салыкчылар менен күнөөкөрлөргө кошулуп, бир дасторкондон тамак жейт?» — дешти. ¹⁷ Муну уккан Иса: «Дарыгерге ден-соолугу чыңдар эмес, оорулуулар муктаж. Мен тобо келтирүүгө такыбааларды эмес, күнөөкөрлөрдү чакырууга келдим», — деди. ¹⁸ Яхьянын шакирттери жана фарисейлер орозо тутуп жүрүшкөн. Ошондуктан кайсы бирөөлөр Исага келишип: «Яхьянын шакирттери менен фарисейлердин шакирттери орозо тутушат, а эмне үчүн сенин шакирттериң тутушпайт?» — дешти.

¹⁹ Иса аларга мындай жооп берди: «Күйөө бала менен чогуу үйлөнүү тою болуп жаткан үйдө тойлоп жатышкандарды орозо туттурууга болобу? Күйөө бала араларында турган кезде аларды орозо туттурууга болбойт! ²⁰ Алардын арасынан күйөө бала алына турган күндөр келет, алар ороzonу ошондо тутушат.

²¹ Жаңы кийимден алынган жамакты эски кийимге эч ким жамабайт, анткени жаңы жамак эски кийимди айрып, жыртыгын мурдагысынан да чоң кылып салат. ²² Эч ким жаңы шарапты эски чаначка куйбайт, анткени жаңы шарап чаначты жыртып чыгып, өзү да төгүлүп калат, чаначтарды да жарактан чыгарат. Ошондуктан жаңы шарапты жаңы чаначка куюш керек.»

Ишемби маселеси

(Матай 12.1-8; Лука 6.1-5)

^{23 2.23:} Ишемби күндөрүнүн биринде Исага эгин талаасын аралап өтүүгө туура келди. Жолдо баратканда шакирттери эгиндин башынан жулуп, жей башташты. ²⁴ Муну көргөн фарисейлер Исага: «Карачы, шакирттериң ыйык ишембинин тартибин бузуп жатышат!» — дешти .

²⁵ Иса аларга: «Карды ачып, жегенге бир нерсе табалбай турганда Дауддун эмне кылганы силерге окулган жок беле? Дауд өзү да, жанындагы адамдары да ачка болуп айласы кетип турганда ²⁶Кудайдын үйүнө кирип, Кудайга багышталган нанды жеп койгон. Бул Абиафар баш диний кызматкер болуп турганда болгон. Мыйзам боюнча ал нандан диний кызматкерлер гана жегенге укуктуу болушкан, бирок Дауд андан өзү жеп, ал тургай жанындагы адамдарына да берген», — деди.

²⁷ Иса сөзүн мындайча аяктады: «Адам ишемби үчүн эмес, тескерисинче ишемби адам үчүн жаратылган! ²⁸ Ошондуктан Адам Уулу ишембинин да кожоюну.»

3

Колуна шал тийген адам

(Матай 12.9-14; Лука 6.6-11)

¹ Иса кайрадан синагогага келди. Синагогада колу сенейип, катып калган бир адам бар эле. ² Ошол кишини ишемби болгонуна карабай айыктырар бекен деп, Исаны айыпка

^{2.15} Левийдин үйүндө; *Же* анын (*б. а.* Исанын) үйүндө.

^{2.23:} Муса пайгамбардын 5-китеби 23.25.

жыгуунун амалын издеп, алдыртан акырын байкап турушту. ³ Иса болсо колу шал адамга: «Ортого чык», — деди. ⁴ Анан тигилерге кайрылып: «Ишембиде жакшылык кылуу керекпи же жамандыкпы? Жанды куткаруу керекпи же кууратуу керекпи?» — деди. Алар болсо унчугушкан жок. ⁵ Иса аларды каар менен кыдырата карап алды да жанагы колу шал кишиге: «Колуңду сун!» — деди. Тигил колун сунар замат айыгып кетти. ⁶ Ошондо фарисейлер сыртка чыгышып, Ирод партиясынын мүчөлөрү менен чогулушуп, алар менен бирге Исага каршы план түзүштү.

Көл жээгиндеги калың эл

⁷ Иса шакирттери менен бирге Галилея көлү тарапка басып кетти. Галилея, Иудея аймактарынан, ⁸ Иерусалимден, Иордандын чыгыш тарабындагы Идумея аймагынан, Тир жана Сидон шаарларынын айланасынан келген эл Исанын кылганын угушуп, ага жоон топ болуп агылып жатты. ⁹ Топураган көп элдин жөөлөшкөнүнөн улам Иса шакирттерине: «Мага бир кайык даярдагыла», — деди. ¹⁰ Иса көп адамдарды айыктырган болчу, ошондуктан оорулуулар ага өздөрүн тийгизүүгө жулунуп жатышты. ¹¹ Жин оорулуулар болсо Исаны көргөндө алдына кулап: «Сен Кудай Уулусуң!» — деп чаңырып жатышты.

¹² Иса болсо жиндерге: «Менин ким экенимди айтпагыла!» — деди.

Исанын он эки шакирттин элчилик кызматына дайындашы

(Матай 10.1-4; Лука 6.12-16)

¹³ Анан Иса тоого чыгып, өзү тандап алган бир нече кишини чакырып алды. Келишкенде ¹⁴⁻¹⁵ жар салуу үчүн жана оорууларды айыктырып, жиндерди кубалай ала турган бийликке ээ болсун деп адардын арасынан он экисин тандап алды (да элчилер деп атады.) ¹⁶ Төмөндө ошол эки элчинин аттары: Ысман (Иса ага Петир деген ат койду), ¹⁷ Зебедей уулу Жакып жана анын иниси Жакан (Иса аларды Боанергелер деп атады, аттын мааниси «Күркүрөктүн уулдары»), ¹⁸ Идрис, Филип, Бартоломай, Матай, Фома, Алфай уулу Жакып, Фаддай, каналык Ысман, ¹⁹ ошондой эле Жүйүт Искарriot (бул киши кийин Исага чыккынчылык кылат).

Иса жана Беелзебул

(Матай 12.22-32; Лука 11.14-23; 12.10)

²⁰ Ушундан соң Исалар үйгө келишти. Кайрадан бир заматта эл жыйылып, шам-шум этип алууга да мүмкүнчүлүктөрү болбой калды. ²¹ Бул тууралуу кабар Исанын жакындарына жеткенде алар Исаны алып кетүү үчүн келишти, анткени эл: «Бул акылынан адашыптыр», — деп сөз кылып жаткан болчу.

²² Иерусалимден келген кээ бир дин мугалимдери болсо: «Мунун ичинде Беелзебул бар! Бул жиндерди жиндердин башчысынын кудурети менен кубалап жатат», — дешти.

²³ Ошондо Иса аларды чакырып алып мындай деген нускоолуу аңгеме айтты: «Кантип Шайтан Шайтанды кубалай алат? ²⁴ Эгер мамлекеттин ичинде ырк кетип, бөлүнүп-жарылса, анда ал тура албайт. ²⁵ Эгер үй-бүлөнүн ыркы кетсе, бузулат. ²⁶ Ошонун сынарындай эгер Шайтан өзүнө өзү каршы чыгып, бөлүнүп жарылса, анда соо калбайт, жакында соодасы бүтөт.

²⁷ «Адегенде таңып салмайын, эч ким алдуунун үйүнө кирип, буюмдарын тоной

албайт. Таңып салса, анда анын үйүндөгү буюмдарын тоноп кете алат. »²⁸ «Силерге чындыкты айтып жатам: адам баласынын бардык күнөөлөрү да, ар кандай мүмкүн болгон ооз кесирликтери да кечирилет. ²⁹ бирок ким Ыйык Рухка тил тийгизсе, анда ал эч качан кечирилбейт. Андай адам түбөлүк отко ташталганга татыктуу.» (³⁰ Иса бул сөздү кээ бир адамдардын: «Буга жин тийиптир!» — дегенинен улам айтты.»)

Исанын Энеси жана бир туугандары

(Матай 12.46-50; Лука 8.19-21)

³¹ Ушундан соң Исанын энеси менен бир туугандары келишип, сырттан туруп, аны чакыртышты. ³² Исанын айланасында толтура адамдар олтурган. Алар Исага: «Карачы, энең менен бир туугандарың келип, сыртта сени чакырып жатышат,» — дешти.

³³ «Менин энем менен бир туугандарым кимдер?» — деди аларга Иса. ³⁴ Анан айланасында олтургандарды сыдыра карап алып: «Менин энем менен бир туугандарым бул жерде олтургандар! ³⁵ Анткени менин бир тууган ага-инилерим да, эже-карындаштарым да, энем да Кудайдын каалоосун аткаргандар болот.»

4

Дыйкан тууралуу ибарат

(Матай 13.1-9; Лука 8.4-8)

¹ Иса кайрадан деңиз жээгинде элди окута баштады. Жыйылган элдин көптүгүнөн ага көлдө, кайыкта олтурууга туура келди. Эл болсо жерде, көлдүн жээгинде турду. ² Иса ибарат аркылуу көп нерселерди айтып, аларды окутту. Ал элге мындай деди: ³ «Кулак салып, угуп алгыла: бир дыйкан эгин эккени чыгыптыр. ⁴ Эккенде уруктун кээси жол боюна түшүп, чымчыктарга жем болот. ⁵ Кээси топурагы көп эмес таштак жерге түшүп, кыртышы терең болбогондуктан дароо эле өсүп чыгат. ⁶ Күн чыкканда куйкаланып, тамыры болбогондуктан кагайып калат. ⁷ Кээси тикендин арасына түшөт. Тикен өсүп чыгып, урукту тумчуктуруп койгондуктан, ал түшүм бербейт. ⁸ Ал эми кээси болсо жакшы кыртышка түшүп, түшүм берет. Түшүмүнөн жерге түшкөн уруктар да өсүп чыгып, кээси отуз, кээси алтымыш, кээси жүз эселеп түшүм берет.»

⁹ Иса аягында мындай деди: «Кимдин угар кулагы бар болсо уксун!»

Ибараттардын максаты

(Матай 13.10-17; Лука 8.9, 10)

¹⁰ Иса жалгыз калганда он эки шакирти менен бирге айланасында тургандар андан ибараттардын мааниси тууралуу сурашты. ¹¹ Иса аларга мындай деп жооп берди: «Кудайдын падышачылыгынын жашырын сырларын билүү мүмкүнчүлүгү силерге берилген. Ал эми сырттагы жанагыларга болсо баары ибараттар аркылуу айтылат.

¹² Ошондуктан алар:

«Караган менен
көрө алышпайт;
Уккан менен
түшүнө алышпайт.
Эмесе Кудайга кайрылышмак,
күнөөлөрү кечирилмек.»

Дыйкан тууралуу ибараттын чечмелениши

(Матай 13.18-23; Лука 8.11-15)

¹³ Анан Иса аларга мындай деди: «Бул ибараттын маанисин түшүнбөй жатасыңарбы? Анда башка ибараттарды кантип түшүнөсүңөр?» ¹⁴ Дыйкан сепкен урук — Кудайдын сөзүн билдирет. ¹⁵ Жол боюна түшкөн урук — Кудайдын сөзүн уккан адамдар. Бирок алар угар менен эле Шайтан дароо жетип келе калып, жүрөктөрүнө себилген сөздү уурдап кетет. ¹⁶ Ушул сыяктуу эле таштак жерге себилген урук да Кудайдын сөзүн угар менен ошол замат кубана кабыл алган адамдарды билдирет. ¹⁷ Бирок өздөрүндө тамыры жок жана туруксуз болушкандыктан, кийин, Кудайдын сөзүнөн улам кыйынчылыкка же куугунтукка кабылар замат адашып кетишет. ¹⁸ Кээ бир адамдар тикендердин арасына себилген урукка окшош болушат. Алар Кудайдын сөзүн угушат, ¹⁹ бирок бул жашоонун түйшүктөрү, байлыкка болгон сүйүү жана башка каалоолор жүрөктөрүн ээлеп алып, сөздү тумчуктуруп салат да сөз жемишсиз калат. ²⁰ Ал эми кээ бир адамдар жакшы кыртышка түшкөн уруктардай. Алар Кудайдын сөзүн угуп, кабыл алып, кээси отуз, кээси алтымыш, кээси жүз эселеп жемиш беришет.» ²¹ Иса дагы мындай деди: «Шамды чаканын же керебеттин алдына коюп коюш үчүн алып жагышабы? Аны шамдалга коюшпайбы?» ²² Ачыкка чыкпас купуя сыр болбойт, сыртка чыкпас жашырын иш болбойт. ²³ Эгерде кимде уга турган кулак бар болсо уксун!»

²⁴ Иса аларга дагы мындай деди: «Укканыңарды байкагыла! Өзгөлөргө колдонгон өлчөмүңөр өзүңөргө колдонулат, ал тургай азыр угуп алган силерге андан да чоңураак өлчөм колдонулат. ²⁵ Кимде бар болсо ага дагы берилет, кимде жок болсо андагы бар болгон нерсе да тартып алынат.»

Өсүмдүк тууралуу ибарат

²⁶ Иса дагы мындай деди: «Кудай падышалыгы мындай: адам айдоо талаасына урук себет да ²⁷ түнү уктап, күндүзү туруп, уруктун кандайча өсүп-өнүп жатканын билбейт. ²⁸ Жер аны өзү өстүрөт: алгач көгөртүп, анан баш байлатып, анан башын данга толтурат. ²⁹ Адам болсо дан бышаары менен эгинине орок салат, анткени ооруу-жыюу маалы келип жетет.»

Сары кычынын даны тууралуу ибарат

(Матай 13.31, 32, 34; Лука 13.18, 19)

³⁰ Иса дагы мындай деди: «Кудайдын падышачылыгын дагы эмнеге окшоштурсак болот? ³¹ Ал жерге эгилгенде бул дүйнөдөгү уруктардын ичинен эң кичинеси болгон сары кычынын данындай. ³² Өсүп чыкканда болсо бардык өсүмдүктөрдөн ашып кетет. Чоң-чоң

бутак жайып, көлөкөсүн канаттуулар пааналашат. »

³³ Иса элге ушул сыяктуу дагы көптөгөн ибараттарды айтып, алардын сиңирүүгө кудурети жеткиче Кудайдын сөзүнөн таалим берди. ³⁴ Ал элге жалаң ибарат менен сүйлөдү, ал эми шакирттери менен калганда болсо аларга ибарат менен айтылгандардын баарынын маанисин чечмелеп, түшүндүрүп берди.

Деңиздеги бороон

(Матай 8.23-27; Лука 8.22-25)

³⁵ Ошол күнү кечинде Иса шакирттерине көлдүн аркы өйүзүнө барабыз деп айтты. ³⁶ Шакирттери элди үйлөрүнө тараткан соң, кайыктын ичинде олтурган Исага кошулушту. Жанында башка кайыктар да бар болчу. ³⁷ Капыстан катуу бороон башталып, кайыктын капталына урунган толкундар ичине ашып, ичи толо баштады. ³⁸ Иса болсо кайыктын баш жагында уктап жатты. Шакирттери аны ойготушуп: «Устат, биздин куураганы калганыбыз сенин ашыгыңа да чыкпайбы?» — дешти.

³⁹ Иса ордуна туруп, бороонго тыюу салып, деңизге: «Басыл, токтогун!» — деп буйруду. Бороон тынчып, айлана жымжырт боло түштү. ⁴⁰ Анан шакирттерине кайрылып: «Эмне мынчалык коркокосуңар? Ишенимиңер кайда?» — деди.

⁴¹ Шакирттеринин үрөйлөрү учуп, өз ара: «Бул ким болду экен? Ал турган бороон менен деңиз да ага баш ийишпедиби!» — деп сүйлөштү.

5

Жини бар адамдын айыктырылышы

(Матай 8.28-34; Лука 8.26-39)

¹ Исалар көлдүн аркы бетиндеги Герасенос аймагына келишти. ² Иса кайыктан түшөөрү менен өлүктөр коюлуучу үнкүрлөрдөн бир жин ооруулуу киши чыга калып алдынан тосуп чыкты. ³ Бул кишинин жашаган жери үнкүрлөрдө болчу. Эч ким аны ал тургай чынжырлар менен да байлап кармап кала алган эмес. ⁴ Көп ирет колу-бутуна кишен салышып, чынжыр менен байлашса да ал чынжырларды үзүп, кишендерди талкалап бошонуп кетчү. ⁵ Ал күн-түн дебей тоо-дөбөлөрдө, үнкүр-чуңкурларда далбастап, өкүрүп-бакырып, таштарга боюн урчу.

⁶ Бул киши Исаны алыстан көрүп, чуркап келип, алдына чөгөлөдү да: ⁷ «Менде кандай ишиң бар, Эң бийик Кудайдын Уулу? Кудай акы, мени кыйнаба!» — деп чаңырып жиберди. ⁸ Анткени Иса андагы жинге: «Жин, бул кишиден чыгып кет!» — деген болчу.

⁹ Иса андан: «Атың ким?» — деп сурады. Ал: «Менин атым Легион, анткени биз көппүз!» — деп жооп берди. ¹⁰ Аларды ошол аймактан кууп чыкпасын өтүнүп, Исага жалынып жалбарды.

¹¹ Ошол жердеги тоонун боорунда чоң бада чочко оттоп жүргөн. ¹² Жиндер Исага жалбарышып: «Чочколордун ичине кирип алуубуз үчүн бизди ошолорго жиберегөр», — дешти. ¹³ Иса уруксаат берди. Жиндер адамдан чыгып чочколорго киришти. Ошондо эки миндей чочкодон турган баданын баары жабыла жардан деңизге кулап чөгүп өлүштү.

¹⁴ Чочко кайтаргандар болсо артка карай чуркап жөнөштү да муну шаар-кыштактарга жарыя кылышты. Ошондо адамдар болгон окуяны көрүп келүүгө чыгышты. ¹⁵ Алар Исага

келишип, ичинде легион ар жин ооруулуу кишинин кийим кийип, акыл-эси жайында олтурганын көрүшүп, жүрөктөрү ооздоруна тыгылды. ¹⁶ Окуяны көргөндөр болсо аларга бул жин ооруулуу адам менен чочколор эмне болгонун айтып беришти.

¹⁷ Ошондо герасеностуктар Исадан алардын жеринен кетишин сурана башташты.

¹⁸ Иса кайыкка түшкөндө мурда жин ооруусу бар киши аны менен кошо кеткүүнү суранды.

¹⁹ Иса болсо ага уруксаат берген жок: «Өз үй-бүлөнө бар да Теңирдин сага эмне кылганын, сага кандай кайрым көрсөткөнүн айтып бер» — деди.

²⁰ Ошондо баягы киши артына кайтып, Он шаар аталган аймакта Исанын ага кылганын айтып, жарыялай баштады. Уккандардын баары таң калып жатышты.

²¹ Иса кайрадан көлдүн батыш жактагы өйүзүнө өтүп барганда жоон топ эл аны кайрадан курчап алышты. ²² Аңгыча сигагога башчыларынын бири болгон Иаирос деген киши Исаны көрүп, анын алдына жыгылып: ²³ «Кичинекей кызым өлүм алдында жатат. Келип, кызыма колунузду коё көрүңүз, айыгып, аман калсын!» — деп жалбарды. ²⁴ Иса Иаирос менен анын үйүнө жөнөдү.

Кошо жөнөгөн көп эл Исаны туш-тушунан жөөлөп баратышты.

²⁵ Ошол тополоңдун ичинде он эки жыл бою кан кетип ооруган бир аял бар эле. ²⁶ Ал көп доктурлардан кыйналып, колунда болгон нерсесинин баарын берип бүтсө да ден-соолугу түзүк болбой эле кайра начарлап бараткан. ²⁷⁻²⁸ Бул аял Иса тууралуу укканда ичинен: «Кийимине эле колумду тийгисем айыгам» деп эл арасынан билинбей анын артынан келип, кийимине колун тийгизди.

²⁹ Кан кеткени тып басылып, аял айыкканын сезди. ³⁰ Ошол эле убакта Иса да өзүнөн күч чыкканын сезип, айланасындагы элге кайрылып: «Ким менин кийимиме колун тийгизди?» — деп сурады.

³¹ Шакирттери ага: «Карачы, канча адам сени туш-тушундан кысып турат! А сен болсоң «ким мага колун тийгизди» дейсиң», — дешти.

³² Иса болсо колун тийгизген ким экенин көрүү үчүн айланасын карана берди.

³³ Ошондо өзү менен эмне болгонун билген аял коркконунан калтырап-титиреп басып келди да Исанын алдына жыгылып, болгон чындыкты төкпөй-чачпай айтып берди. ³⁴ Иса болсо ага: «Кызым, сени ишенимиң куткарды. Тынчтык менен бара бер да дартыңдан сакай», — деди.

³⁵ Иса сөзүн бүтө электе, синагога башчысы тараптан адамдар келишип: «Кызың өлдү! Эмне үчүн Устатты дале убара кылып жатасың?» — дешти.

³⁶ Иса болсо алардын сөзүн укмаксанга салып, синагога башчысына: «Корпо, жөн гана ишен», — деди. ³⁷ Анан Петрос, Жакып жана анын иниси Жакандан башкалардын эч кимисиене аркасынан барганга уруксаат бербеди. ³⁸ Алар Иаиристун үйүнө келишип, ызы-чуу түшүп, ыйлап, өкүрүп жаткандардын үстүнөн чыгышты. ³⁹ Иса алардын арасына кирип: «Эмнеге ызы-чуу түшүп, ыйлап жатасыңар? Наристе өлгөн жок, уктап жатат», — деди.

⁴⁰ Ошондо алар Исаны үстүнөн шылдыңдп күлүштү. Иса болсо баарын үйдөн сыртка кууп чыгып, өлгөн баланын ата-энеси менен өзүнүн шакирттерин алып, өлүк жаткан жайга кирди. ⁴¹ Кирип, кызды колун кармады да: «Талифа, кум!» (котормосу: «Эй кыз, сага айтып жатам, тургун!») — деди.

⁴² Кыз ошол замат туруп, нары-бери баса баштады. (Кыздын жашы он экиде болчу.) Муну көргөндөрдүн ооздору ачылды. ⁴³ Иса болсо аларга бул тууралуу эч кимге ооз ачпоону буйруду жана кызга жегенге бир нерсе бергиле деди.

Исанын жердештери тарабынан четке кагылышы

(Матай 13.53-58; Лука 4.16-30)

¹ Иса ал жактан кетип, шакирттери менен бирге кайрадан өз шаарына кайтып келди. ² Ишемби күнү келгенде синагогага барып таалим бере баштады. Синагогада көп адамдар чогулушкан эле. Алар Исанын таалимин укканда: «Булардын баарын бу кайдан алды? Мындай акылмандыкты буга ким берди? Мындай укмуштар кантип анын колунан келип жатат?» ³ Бу жыгач уста эмес беле? Мариянын уулу, Жакып, Жусуп, Иуда жана Ысмандын агасы го бул? Карындаштары да биздин арабызда турушат ко?» — деп таң калышты. Ошентип алар Исаны четке кагышты.

⁴ Ошондо Иса аларга мындай деди: «Кадыры болбос пайгамбар жок, бирок өз жеринен, туугандарынан жана үй-бүлөсүнөн башка жакта.»

⁵ Иса ал жерде бир нече ооруулууга колун коюп айыктыргандан башка эч кандай кереметтерди көрсөтө албады. ⁶ Алардын ишенбестигине ушунчалык таң калды.

Он эки шакирттин атайын кызматка жөнөтүлүшү.

(Матай 10.5-15; Лука 9.1-6)

Иса айлана-тегеректеги айыл-кыштактарга барып, андагыларга таалим берип жүрдү. ⁷ Бир күнү он эки шакирттин чакырып алып, аларды эки-экиден кызматка жөнөтө баштады. Аларга жин-шайтандардын үстүнөн болгон бийлик берди. ⁸ Жолго жалгыз таяктан башка эч нерсе: нан да, баштык да албагыла, белбооңорго сары чака тыйын да түйбөгүлө, ⁹ жөнөкөй гана бут кийим кийгиле, көйнөктөн да экини албагыла!» — деп буйруду. ¹⁰ ¹¹ Дагы мындай деди: «Кайсыл үйдө силерди кабыл алышса, барган аймагыңардан кеткиче, ошол үйдө калгыла.»

¹² Ошентип алар жолго чыгышып, адамдарга күнөөлөрүнөн баш тартып, Кудайга кайрылуу керектигин жар салышты. ¹³ Алар көптөгөн жиндерди кубалап чыгышып, көптөгөн ооруулуу адамдарды баштарын май менен майлап айыктырып жүрүштү.

Яхьянын өлүмү

(Матай 14.1-12; Лука 9.7-9)

¹⁴ Мунун баары Ирод падышанын ^h кулагына жетти. Анткени бардык жерде Исанын аты чыгып кетти. Кээ бирөөлөр: «Яхья чөмүлдүрүүчү кайра тирилип алыптыр, ошондуктан ушундай укмуштарды кылып жатат!» — дешти.

¹⁵ Кээ бирөөлөр болсо: «Бул Илияс!» — дешти. Дагы бирөөлөр: «Бул байыркы пайгамбарлар сыяктуу болгон дагы бир пайгамбар!» — дешти.

¹⁶ Ирод болсо бул тууралуу укканда: «Бул мен башын алдырган Яхья чөмүлдүргүч! Ал кайра тирилип кеткен турбайбы!» — деди. ¹⁷ Яхьяны Ирод өзү киши жиберип карматып, камакка алдырткан болчу. Ирод өз бир тууганы Филиппостун аялы Иродиадага үйлөнүп алган болчу. Яхьяны ошол аялы үчүн түрмөгө олтургузган. ¹⁸ Анткени Яхья

^h 6.14 ИРОД ПАДЫША: Ирод Антипас, Галилеянын башкаруучусу.

Иродко: «Өз бир тууганыңдын аялын алып алганга укугуң жок!» — деген болчу.

¹⁹ Ошондон улам Иродида Яхьяга кекенип, өлтүргүсү келип, бирок муну ишке ашыра албай жүргөн. ²⁰ Ирод болсо Яхьядын адил жана ыйык экенин билгендиктен, андан коркуп, аман сактап жүргөн. Ар дайым аны уккан сайын тынчсызданып жүрсө да аны укканды жакшы көргөн.

²¹ Акыры бир күнү Иродидага ыңгайлуу учур келди. Бул Ироддун туулган күнүндө болду. Ал ак сарайда иштеген өзүнүн бардык чондорун, аскербашыларын жана Галилея аймагын башкарган адамдарды чакырды. ²² Кызы Иродиадос келип, бийлеп, Ирод менен анын жанында олтурган конокторунун купулуна толду. Ошоно Ирод падыша кызга: «Менден эмне кааласаң сура, сага берем!» — деди. ²³ «Эмнени сурасаң да берем, керек болсо падышачылыгымдын жарымын сурасаң да берем!» — деп анттанды.

²⁴ Кыз сыртка чыгып, энесинен: «Эмнени сурайын?» — деп сурады. Энеси: «Яхья чөмүлдүргүчтүн башын», — деди.

²⁵ Кыз дароо падышага чуркап барып: «Сиз барып, Яхья чөмүлдүргүчтүн башын табакка салып, азыр, ушул жерге алып келип беришиңизди каалайм!» — деп талап кылды.

²⁶ Кыздын өтүнүчү падышаны абдан кайгыртты. Бирок коноктордун алдында берген анты үчүн ага жок деп айткысы келбеди. ²⁷ Ошондуктан бир желдетин жиберип, Яхьянын башын кесип келүүгү буюрду. ²⁸ Желдет барып, түрмөгө кирип, Яхьянын башын кести да табакка салып келип, кызга берди. Кыз болсо энесине берди. ²⁹ Бул окуяны угушкан Яхьянын шакирттери келишип, анын денесин алышты да көрүстөнгө апарып коюшту.

Исанын беш миң кишини тойгузушу

(Матай 14.13-21; Лука 9.10-17; Жакан 6.1-14)

³⁰ Жиберилген элчилер кайтып келишип, Исага барышты да эмне кылгандарын жана эмнеге окуткандарын төкпөй-чачпай айтып беришти.

³¹ Келип-кетип жаткан элдин көптүгүнөн улам Иса менен анын шакирттери тамактанып алганга да убакыт таппай жатышкан. Ошондуктан Иса шакирттерине: «Өзүңөр жалгыз ээн талаага барып, бир аз эс алып алгыла», — деди. ^{6.31:}

³² Ошентип алар өздөрү жалгыз кайыкка олтурушуп, ээн талаага жөнөштү.

³³ Бир топ адамдар алардын кайда бара жатышканын көрүп, таанып калышып, бардык шаарлардан жөө-жаландап самсып чыгып, алар бара жаткан жерге алардан мурда чуркап жетишти. ^{34 6.34:} Иса кайыктан түшкөндө, топураган калың элди көрүп, аларга боору ооруду. Анткени алар чабаны жок койлорго окшош эле.

Иса аларды ошол жерде көп нерселерди айтып, таалим бере баштады. ³⁵ Көп убакыт өтүп кеткендиктен шакирттери келишип: «Бул жер ээн, убакыт болсо кеч болуп кетти.

³⁶ Элди коё бер, айланадагы айыл-кыштактарга барып, жегенге бирдеме сатып алышсын.

³⁷ Иса аларга: «Жегенге бирдемени силер бергиле», — деди. Шакирттери: «Бизди барып эки жүз динарий жумшап, аларга нан сатып кел дегени турсаңбы?» — дешти.

³⁸ Иса: «Канча наныңар бар? Барып, карап келгилечи», — деди.

Алар барып карап келишип: «Беш нан, эки балык бар экен», — дешти.

³⁹ Ошондо Иса аларга элдин баарын көк чөптүн үстүнө топ-топко бөлүп олтургузууну буйруду. ⁴⁰ Эл катар-катар болуп, жүз-жүз, элүү-элүүдөн топко бөлүнүп олтурушту.

⁴¹ Анан Иса беш нан менен эки балыкты алып, асманды карап туруп Кудайга рахмат айтты да нанды сындырып, элге тараттырыш үчүн шакирттерине берди. Эки балыкты да

^{6.31:} В некоторых английских версиях Иса включает себя. На греч. нет

^{6.34:} Санак 27.17; 1Падышачылык 22.17; 2Тарых 18.16; Езекиель 34.5; Матай 9.36.

баарына бөлүп берди. ⁴² Баары жеп, тоюшту. ⁴³ Анан нан менен балыктын калдыктарын чогултушканда он эки чака толду. ⁴⁴ Жеген эркектердин саны беш миңге чукул эле.

Көл үстүнөн баскан караан

(Матай 14.22-33; Жакан 6.15-21)

⁴⁵ Иса элди таратып жатып, ошол эле убакта шакирттерин кайыкка салып, көлдүн аркы өйүзүндөгү Бефсаидага өзүнөн мурда барсын үчүн жөнөтүп жиберди. ⁴⁶ Элдин баары менен коштошкон соң сыйынуу үчүн тоого чыкты. ⁴⁷ Кеч киргенде, кайык көлдүн ортосуна барып калганда, ал өзү жалгыз жерде турган. ⁴⁸ Ошондо шакирттеринин толкундар менен алышып, жандалбастап жаткандарын көрдү, анткени шамал алардын бет маңдайынан согуп турган. Ошондо эрте мененки саат үч менен алтынын ортосунда шакирттерине суу үстү менен басып келип, жандап өтө берерде ⁴⁹ суу үстүндө басып келаткан аны шакирттери көрүп калышты да арбак экен деп ойлоп, бакырып жиберишти. ⁵⁰ Аны көрүшкөндө, баарынын эси чыкты.

Иса ошол замат аларга: «Эсиңерге келгиле, бул менмин, коркпогула» — деп сүйлөй баштады. ⁵¹ Алар аларга барып кайыкка түштү. Шамал ошол замат тып басылды. Шакирттери ушунчалык таң калып, ооздору ачылды, ⁵² анткени акыл-сезимдери тунарып калгандыктан нан менен болгон кереметтен улам эстерине келишкен эмес болчу.

Геннесареттеги ооруулуунун айыктырылышы

(Матай 14.34-36)

⁵³ Алар көлдү кесип өтүшүп, Геннесарет жерине жетишти да кайыкты жээкке байлашты. ⁵⁴ Кайыктан түшүшөрү менен ал жердиктер Исаны дароо тааный коюшуп, ⁵⁵ бүткүл аймак аркылуу жүгүрүп өтүшүп, анын кайда экенин угушкан жерге ооруулууларды төшөктөрү менен көтөрүп апкеле башташты. ⁵⁶ Иса кайда барбасын: айылдарга болобу, шаарларга болобу, кыштактарга болобу адамдар ооруулууларын ачык жерлерге жаткырып коюшуп, аларга жок дегенде кийиминин этегине тийгизгенге мүмкүнчүлүк берегөрүңүз деп өтүнүштү. Ал эми тийгизгендер болсо, айыгып кетип жатышты.

7

Ар нерсенин өз орду бар

(Матай 15.1-9)

¹ Фарисейлер менен Иерусалимден келген дин мугалимдери Исанын алдына чогулушту. ² Исанын шакирттеринин арам колу менен, тагыраак айтканда колдорун жуушпай нан жеп атышканын көрүштү. ³ Анткени фариселейлер башка иудейлер сыяктуу эле ата-бабаларынын салты боюнча колдорун кылдаттык менен жуумайын тамак жешпейт. ⁴ Ошондой эле базардан келгенди жуумайынча ооздоруна алышпайт. Мындан башка дагы өздөрү кабыл алышкан толкон-токой ырым-жырымдары бар: табактарды, чайнектерди, идиштерди [керебеттерди] жууп-тазалоо.

⁵ Ошондуктан фарисейлер менен дин мугалимдери Исага: «Эмне үчүн сиздин шакирттериңиз аталарыбыздан калган салттарды кармашпай колдорун жуубай нан жеп жатышат?» — дешти.

⁶ Иса аларга мындай жооп берди: «Эки жүздүүлөр, Исаия силер тууралуу эң туура пайгамбарчылык кылган:

'Бул эл мени оозу менен гана калп эле сыйламыш болушат, жүрөктөрү болсо менден алыс.

⁷ Алардын мени урматтаганы пайдасыз,

анткени алардын окуткандары пенделик гана осуяттар.'

⁸ Силер Кудайдын осуяттарын калтырып, адамдардын салттарын кармайсыңар.»

⁹ Иса дагы мындай деди: «Өзүңөрдүн осуяттарыңарды карманыш үчүн Кудайдын осуяттарын карманганыңар жакшыбы? ¹⁰ Анткени Муса мындай деген: 'Ата-энеңди сыйла,' жана, 'Ата-энесине тил кайтарган өлтүрүлсүн!' ¹¹ А силер болсо: 'Эгерде кимде ким атасына же энесине жардам кыла турган нерсесин: «Курбан», б.а. «Кудайга багыштадым», деп койсо, ¹² анда ал атасы же энеси үчүн эч нерсе кылбай эле койсо болот деп, ¹³ Кудайдын сөзүн өзүңөр ойлоп тапкан салттарыңарга бастырып салгансыңар. Буга окшогон дагы башка нерселериңер толуп жатыры.

Адамды арам кылуучу нерселер

(Матай 15.10-20)

¹⁴ Ушундан соң Иса элдин баарын чакырып алып аларга мындай деди: «Мага кулак салып, түшүнүп алгыла! ¹⁵ Сырттан адамдын ичине кирген эч нерсе аны булгайт. Адамды ичинен чыккан нерсе булгайт.»ⁿ

¹⁷ Иса элден чыгып үйгө киргенде шакирттери ал айткан ибараттын маанисин сурашты. ¹⁸ «Силердин да акыл-парасатыңар жокпу? — деди Иса аларга, — адамдын ичине сырттан кирген эч нерсе аны булгайт, ¹⁹ анткени ал адамдын жүрөгүнө эмес, курсагына кирет да сыртка чыгып кетет.» (Иса ушундай айтуусу менен бардык тамак адал дегиси келген.) ²⁰ «Адамды ичинен чыккан нерсе арам кылат, — деп улантты Иса сөзүн, ²¹ анткени ичтен, адамдын жүрөгүнөн, арам ой, бузукулук, уурулук, канкорлук, ²² ойноштук, ач көздүк, кара ниет, алдамчылдык, кумарлануучулук, көрө албастык, кесирдик, текебердик, акмакчылык, — ²³ ушул жамандыктын баары ичтен чыгып, адамды булгайт.»

Аялдын ишеними

(Матай 15.21-28)

²⁴ Иса ал жактан чыгып, Тир шаарынын жанына барды. Бир үйгө кирди да турган жерин бирөөлөрдүн билишин каалабады, бирок жашырына алган жок. ²⁵ Анткени кызы жин ооруулуу бир аял анын кайда экенин угуп калып, Иса турган үйгө келип, анын бутуна жыгылды. ²⁶ Бул аял сиропиникиялык жана улуту грек болчу. Ал Исадан кызынын ичиндеги жинди кууп беришин суранып жалбарды. ²⁷ Иса болсо ага: «Кой, биринчи балдардын курсагы тойсун, анткени балдардын нанын алып, иттерге таштоо жакшы эмес», — деди.

²⁸ «Таксыр, — деди аял, — иттер деле столдун астынан балдардан түшкөн күкүмдөрдү жейт эмеспи.»

²⁹ Ошондо Иса ага: «Ушул сөзүң үчүн бара бер, жин кызыңдан чыгып кетти», —

ⁿ7.15 Кээ бир кол жазмаларда 16-номер бар: Уга турган кулагы барлар уксун!

деди.

³⁰ Аял үйүнө келип, кызынын төшөктө жатканын жана жиндин чыгып кеткенин көрдү.

Дүлөйдүн айыгышы

³¹ Иса Тирдин аймагынан чыгып, Сидон шаарын кесип өтүп, Он шаардын жерин аралап, Галилея көлүнө жөнөдү. ³² Аңгыча кайсы бирөөлөр жакшы сүйлөй албаган, кулагы да такыр укпаган кишини алып келишип, Исадан ага колун коюшун сурап жалбарышты. ³³ Иса аны элден сыртка алып чыгып, мандасын анын кулагына салып туруп, түкүрүп, анын тилине тийгизди. ³⁴ Анан асманга карап туруп, терең дем алып алды да ооруулууга: «Еффафа(мааниси: ачыл!)», — деди.

³⁵ Ошол замат дүлөйдүн кулагы ачылып, тили чечилип кетти да жакшы сүйлөй баштады. ³⁶ Анан Иса элге бул тууралуу эч кимге айтпоону буюрду. Бирок канчалык тыюу салган сайын ошончолук кайра кычашты. ³⁷ Уккандар болсо абдан таң калышып: «Анын кылгандарынын баары жакшы экен, ал дүлөйлөрдү уктуруп, дудуктарды сүйлөтүп жатат!» — дешти.

8

Төрт миң кишинин тоюнушу

(*Матай 15.32-39*)

¹ Ошол күндөрдүн биринде Исанын алдына абдан көп эл чогулуп, жегенге тамак табылбады. Иса шакирттерин чакырып алып: ² «Элге боорум ооруп турат, үч күндөн бери жанымда болушту, а жегенге эч нерселери жок. ³ Эгерде ушул бойдон үйлөрүнө таратып жиберсем, жолдо шайы ооп калышат, анткени араларында алыстан келишкендери бар», — деди.

⁴ Шакирттери: «Мынча элди тойгуза турган нанды бул ээн талаадан ким таба алат?» — дешти.

⁵ Иса: «Канча наныңар бар?» — деди. Алар: «Жети», — деп жооп беришти. ⁶ Ошондо Иса элге жамбаштап жатууну буйруду. Анан жети нанды алып, Кудайга рахмат айтып, сындырып туруп элге таратуу үчүн шакирттерине берди. Шакирттери болсо элге таратып беришти. ⁷ Алардын дагы бир аз балыктары бар эле. Иса аларды да таратууну буйруду.

⁸ Баары жешип, курсактары тойду. Калгандарын чогултушканда жети себет болду.

⁹ Жегендердин саны болсо төрт миңдей киши эле. Анан Иса аларды үйлөрүнө коё берди.

¹⁰ Иса өзү да дароо эле шакирттери менен бирге кайыкка олтуруп, Далмануфа аймагына келди.

Фарисейлердин керемет суранышы

(*Матай 16.1-4*)

¹¹ Фарисейлердин ичинен кээ бирөөлөр Исага келишип, аны менен талаша башташты. Исаны сынашып, асмандан бир жышаан-белги көрсөт деп талап кылышты. ¹² Иса терең

үшкүрүнүп алды да: «Бул муун эмне үчүн менден жышаан-белги суранып жатышат? Мен силерге чындыкты айтып коёюн: бул муунга эч кандай белги берилбейт!» — деди.¹³ Анан аларды калтырып, кайрадан кайыкка олтурду да көлдүн наркы өйүзүнө кетип калды.

Фарисейлер менен Ироддун ачыткысы

(Матай 16.5-12)

¹⁴ Кайыкта бир эле нан бар болуп чыкты, анткени алар нан алганды унутуп калышкан болчу. ¹⁵ Иса шакирттерине: «Абайлагыла, фарисейлер менен Ироддун ачыткысынан сак болгула!» — деген болчу.

¹⁶ Алар бири-бирине: «Биз нан алган жокпуз, [ошондуктан ушундай деди]», — деп, талашып жатышты. ¹⁷ Иса муну билип, аларга: «Наныбыз жок деп эмнеге талашып жатасыңар? Дале түшүнө элексиңерби? Дале акылыңар тунарыкпы? ¹⁸ Көзүңөр бар болуп туруп, көрө албай жатасыңарбы? Кулагыңар бар болуп туруп уга албай жатасыңарбы? Эсиңерде жокпу: ¹⁹ мен беш нанды беш миң кишиге сындырып бергенимде силер чогулткан калдыктары канча чака болду эле?» — деди. Шакирттери: «Он эки», — дешти. ²⁰ Иса: «Төрт миң кишиге жети нанды сындырып бергенимдечи? Калдыктарын чогултуп алганыңарда канча себет болду эле?» — деди. Алар: «Жети», — дешти.

²¹ Ошондо Иса аларга: «Дале түшүнө элексиңерби?» — деди.

Бетсаидадагы сокурдун айыгышы

²² Бетсаидага келишкенде Исага бир сокурду алып келишип, ага колун тийгизип коюну суранып жалбарышты. ²³ Иса сокурду каолунан алып айылдын сыртына жетелеп чыкты. Анан сокурдун көзүнө түкүрүп туруп, колун үстүнө койду да: «Көрүп жатасыңбы?» — деди. ²⁴ Сокур көз чаптырып: «Айланадагы дарактарга окшошкон адамдарды көрүп жатам», — деди.

²⁵ Иса кайрадан колун көзүнө койду да дагы бир ирет карап көрүүнү буйруду. Бул жолу ал айыгып, баарын ачык көрүп калды. ²⁶ Ошондо Иса ага: «Айылга кирбе!» — деп аны үйүнө жиберди.

Петирдин Исаны ачык таанышы

(Матай 16.13-20; Лука 9.18-21)

²⁷ Анан Иса шакирттерин ээрчитип Филиппиянын Кесариясынын айылдарына жөнөдү. Жолдо шакирттеринен: «Эл мени ким деп жатат?» — деп сурады. ²⁸ «Кээ бирөөлөр сени Яхья чөмүлдүрүүчү деп, кээ бирөөлөр Илияс пайгамбар деп, кээ бирөөлөр Пайгамбарлардын бири деп жатышат», — дешти шакирттери. ²⁹ «А силерчи, силер ким деп эсептейсиңер?» — деди Иса. Петир: «Сен — Машаяксың!» — деп жооп берди.

³⁰ Ошондо Иса аларга өзү тууралуу эч кимге айтпоону буйруду.

Иса өзүнүн азап чегерин жана өлүмүн алдын ала айтат

(Матай 16.21-28; Лука 9.22-27)

³¹ Анан Адам Уулу көп азап чегип, эл аксакалдары, дин башчылары жана дин мугалимдери тарабынан четке кагылууга тийиш экендигин, анан өлтүрүлөрүн, үчүнчү

күнү кайра тирилүүгө тийиш экендигин айтып шакирттерин окута баштады.³² Ал муну аларга ачык айтты. Ошондо Петир аны четке чыгарып алып жемелеп кирди.³³ Иса болсо шакирттерине кайрылып туруп, Петирге: «Шайтан, кет ары менден, анткени сен Кудайдыкын эмес, адамдыкын ойлоп жатасың!» — деп аны урушуп койду.³⁴ Анан эл менен шакирттерин чакырып алып мындай деди: «Эгерде кимде-ким менин шакиртим болгусу келсе өзүнөн баш тартсын жана өз жаза жыгачын көтөрүп алып, мени ээрчисин.³⁵ Анткени ким өз жанын сактап калам десе, анда аны жоготот, ал эми ким мен үчүн жана жакшы кабар үчүн жоготсо, анда аны сактап калат.³⁶ Анткени адам баласына бүт дүйнөгө ээ болуп, бирок өз жанына жоготкондон не пайда?»³⁷ Адам баласы өз жаны үчүн кандай кун төлөй алат?³⁸ Кимде-ким мына бул ишенимсиз, күнөөкөр муундун алдында менден жана менин сөздөрүмдөн уялса, анда Адам Уулу да Атасынын улуулугуна бөлөнүп, ыйык периштелеринин коштоосунда келгенде андан уялат.»

9

¹ Иса аларга дагы мындай деди: «Силерге айтып коёюн: араңардан кээ бирөөлөр Кудай падышачылыгынын күч-кудурет менен келгенин көргөнгө чейин көз жумбайт.»

Тоо башындагы кубулуш

(Матай 17.1-13; Лука 9.28-36)

²Ушундан алты күн өткөндө Иса Петирди, Жакыпты жана Жаканды атайын тандап, бийик тоонун башына алып чыкты. Алардын көз алдында Исанын кебетеси өзгөрүп кетти.

³Кийимдерди жылтылдап, аппак кардай, дүйнөдө эч ким андай агарта албагандай түскө айланды.⁴ Анан Илияс менен Муса көрүндү. Алар Исага сүйлөп жаткан эле.⁵ Ошондо Петир сөздү бөлө ортодон чыга калып Исага мындай деди: «Рабби, биздин бул жерде экенибиз жакшы болду! Үч алачык жасайлы: бирин сага, бирин Мусага, бирин Илияска.»

⁶Петир эмне дегенин өзү да билбей калды, анткени баары коркуп турушкан.

⁷Аңгыча бир булут пайда болуп, аларга булутун түшүрдү. Анан булуттун арасынан үн чыкты: «Бул менин сүйүктүү Уулум, аны уккула.»⁸ Алар айланасын жалт карашып, өздөрүнөн башка эч кимди көрө алышпады. Алардын алдында Иса гана жалгыз турган.

⁹Тоодон түшүп келе жатышканда Иса: «Адам Уулу өлүктөрдөн кайра тирилгенге чейин көргөнүңөрдү эч кимге айтпагыла!» — деди.¹⁰ Шакирттер бул сөздү кармап калышып, бири-биринен: «Өлүктөрдөн тирилет дегени эмнеси ботом?» — деп сурашты.¹¹ Анан Исадан сурашты: «Эмне үчүн анда дин мугалимдери: 'Алды менен Илияс келүүгө тийиш' дешет?»

¹²Иса: «Ооба, чындыгында эле алды менен Илияс келип, баарын даярдаш керек! Ошондой эле Адам Уулу да ыйык жазмаларда айтылгандай көп азап чегип, жек көрүндү болууга тийиш эмес беле?»¹³ Бирок мен силерге айтам: Илияс келди жана ал тууралуу ыйык жазмаларда жазылгандай каалагандарын жасашты», — деп жооп берди.

Жини бар уландын айыгышы

(Матай 17.14-21; Лука 9.37-43a)

¹⁴Исалар калган шакирттердин жанына басып келишип, аларды тегеректеп турган көптөгөн элди жана алар менен талашып-таргышып жаткан дин мугалимдерин көрүштү.

¹⁵ Исаны көрүшөөрү менен элдин баары танданышып, тосо чуркап чыгышып, аны менен саламдашты. ¹⁶ Иса басып келип: «Эмне тууралуу талашып жатасыңар?» — деп сурады.

¹⁷ Элдин ичинен бирөө ага жооп берип: «Устат, мен сага оозун бууп койчу жини бар уулумду алып келдим эле. ¹⁸ Жини кармаганда эле боюн жерге уруп, оозунан көбүк бүркүп, тишин кычыратып, соолуп жатып калат. Шакирттериңизге жинин кубалап чыккыла десем колдорунан келбеди», — деди.

¹⁹ Ошондо Иса: «О ишеними жок муун! Канчага чейин силерди көтөрөөр экем? Баланы алып келгиле бери!» — деди. ²⁰ Алар баланы Исанын алдына алып келишти.

Жин Исаны көрөөрү менен аны калчылдатып кирди. Бала жерге кулап, оозунан көбүк чыгарып, ары-бери тоголонуп жатты. ²¹ Иса анын атасынан: «Качантан бери ушундай болуп келатат?» — деп сурады. «Бала кезинен бери, — деди атасы, ²² — жин аны өлтүрүү үчүн далай ирет от менен сууга салды. Эгерде колунуздан келсе, бизге ырайым кылып, жардам берегөрүңүз!» ²³ «'Эгер колунуздан келсеби' — деди Иса ага, — ишенгендин колунан баары келет.» ²⁴ Баланын атасы ошол замат: «Ишенем! Ишенбестигиме жардам кылагөр!» — деп боздоп жиберди.

²⁵ Элдин агып келип жатканын көрүп Иса жинге: «Дудук жана дүлөй жин, мен сага буйрук кыламын: чыгып кет да экинчи кирбегин!» — деди.

²⁶ Жин ачуу чаңырып, баланы катуу калчылдатып, анан чыгып кетти. Бала өлүктөй болуп жатып калгандыктан баары: «Өлдү!» — деп жатышты. ²⁷ Бирок Иса анын колунан алып, турганга жардамдашты эле ал турду.

²⁸ Иса үйгө киргенде шакирттери жекече андан: «Биз эмне үчүн бул жинди кууп чыгара албадык?» — деп сурашты.

²⁹ Иса: «Аны орозо кармап сыйынуу гана кууп чыгара алат!» — деп жооп берди.

Иса өз өлүмү тууралуу дагы бир ирет айтат

(Матай 17.22, 23; Лука 9.43b-45)

³⁰ Иса шакирттери менен ал жактан чыгып, Галилея аймагын аралап өтүп бара жатышты. Иса өзүнүн кайда экенин эч ким билбөөсүн каалады. ³¹ Анткени шакирттерине: «Адам Уулу кишилердин колуна өткөрүлүп берилет жана алар аны өлтүрүшөт анан үч күнү күнү ал кайра тирилет», — деп таалим берген болчу. ³² Бирок алар бул сөздөрдү түшүнүшкөн эмес, сурагандан болсо айбыгышкан.

Ким улуу?

(Матай 18.1-5; Лука 9.46-48)

³³ Алар Кафарнаумга келишти. Үйгө киришкенде Иса алардан: «Жолдо эмнени талаштыңар?» — деп сурады.

³⁴ Алар жооп беришпеди, анткени алар арабыздан кимибиз башкаларыбыздан өйдөбүз деп талашкан эле. ³⁵ Иса олтурду да «Он экини» чакырып алып, мындай деди: «Ким биринчи болууну кааласа, баарынын акыркысы жана баарынын кызматчысы болсун.»

³⁶ Анан бир наристе баланы алып, алардын ортосуна тургузуп койду да: ³⁷ «Ким ушундай балдардын бирин менин урматыма кабыл алса, ал мени кабыл алат, ал эми ким мени кабыл алса, ал мени эмес, мени Жибергенди кабыл алат», — деди.

Ким бизге каршы болбосо, ал биз тарапта

(Лука 9.49, 50)

³⁸ Жакан Исага: «Устат, биз сенин атың менен жин-шайтандарды кубалаган бир кишини көрүп, ага тыюу салдык, анткени ал бизди ээрчиген жок», — деди.

³⁹ Иса: «Ага тыюу салбагыла. Анткени менин атыман укмуштарды жасаган эч ким тез эле кайра мага карата жаман сөз айта албайт. ⁴⁰ Анткени ким бизге каршы болбосо, ал биз тарапта. ⁴¹ Ким силерге «булар Машаякка караштуулар» деп менин урматыма бир чыны суу берсе, ал [бул кылганы үчүн] сөзсүз өз сыйлыгын алат.

Күнөөгө азгыруу

(Матай 18.6-9; Лука 17.1, 2)

⁴² «Ал эми кимде ким [мага ишенген] мына бул кичинекейлердин бирин күнөөгө азгырса, мойнуна тегирмендин ташын байлап туруп, деңизге ыргытылганы ага жакшыраак болот. ⁴³ Эгерде сени колуң күнөөгө азгырып жатса, аны кыя чап! Эки колуң менен өчпөс оттуу тозокко кеткениңден көрө чыныгы өмүргө майып болуп киргениң жакшыраак.

⁴⁵ Эгерде сени бутуң күнөөгө азгырып жатса, аны кыя чап! Эки бутуң менен өчпөс оттуу тозокко ыргытылганыңдан көрө чыныгы өмүргө чолок киргениң жакшы. ⁴⁷ Эгерде сени көзүң күнөөгө азгырып жаткан болсо анда аны чукуп сал! Эки көзүң менен оттуу тозокко ташталганыңдан көрө Кудайдын падышачылыгына бир көзүң менен киргениң жакшы.

⁴⁸ Ал жакта аларды жеген курттар эч качан өлүшпөйт жана аларды куйкалаган от эч качан өчпөйт.

⁴⁹ Анткени баары от менен тазаланат. «Туз — жакшы нерсе! Эгер ал даамын жоготуп койсо, анда кантип кайра калыбына келтире аласыңар?»

Аранарда «туз» бар болсун жана өз ара ынтымактуу жашагыла.

10

Ажырашуу маселеси

(Матай 19.1-12; Лука 16.18)

¹ Иса ал жактан чыгып, Иордан дарыясынан өтүп, Иудея аймагына келди. Кайрадан көп эл чогулду жана ал адатынча аларга таалим берди. ² Ошол убакта фарисейлер басып келишип: «Эркек аялы менен ажырашканга уруксаатпы?» — деп аны сурашты аны сынап. ³ «Муса силерге эмне деген осуят калтырды эле?» — деди Иса аларга жооп берип. ⁴ «Муса талак катын жазып берип туруп, аялын коё бергенге уруксаат кылган», — дешти алар. ⁵ Ошондо Иса аларга: «Бул осуятты ал силерге тоңмоюндугуңардан улам жазган. ⁶ Бирок жаратылыштын башталышында болсо Кудай аларды эркек жана ургаачы кылып жараткан. ⁷ Ошондуктан адам ата-энесин калтырат. * ⁸ Ошентип аялы экөө бир дене болуп калат! Ушундайча алар эми экөө эмес, бир дене. ⁹ Ошондуктан Кудай бириктиргенди адам ажыратпасын. ¹⁰ Үйгө киришкенде шакирттери Исадан бул тууралуу кайра сурашты. ¹¹ Иса аларга айтты: «Аялын коё берип, башкага үйлөнгөн адам, анын алдында ойноштук кылган болот.»

Исанын наристелерге бата бериши

(Матай 19.13-15; Лука 18.15-17)

¹³ Колун коюп (батасын берсин) деп эл Исага жаш балдарды алып келишти. Шакирттери болсо аларды урушуп, жол бербей жатышты. ¹⁴ Муну көргөндө Иса абдан ачууланды жана мындай деди: «Балдардын мага келишине жол бергиле, алардын жолун тоспогула, анткени Кудайдын падышачылыгы ушундайлардыкы!» ¹⁵ Силерге бир чындыкты айтып коёюн: Кудай падышачылыгын баладай кабыл албаган адам ага кирбейт.» ¹⁶ Анан балдарды кучагына алды да аларга колун коюп, батасын берди.

Бай адам

(Матай 19.16-30; Лука 18.18-30)

¹⁷ Иса жолго чыкканда бир киши жүгүрүп келип, алдын чөгөлөп: «О сен жакшы Устатсың! Түбөлүк өмүргө ээ болуум үчүн эмне кылышым керек?» — деп сурады. ¹⁸ Иса болсо ага мындай жооп берди: «Эмне үчүн мени жакшы деп жатасың? Бир Кудайдан башка эч ким жакшы эмес. ¹⁹ 'Киши өлтүрбө, ойноштук кылба, уурулук кылба, жалган күбөлүк айтпа, алдаба, ата-эненди сыйла' деген осуяттарды билесиң да.» ²⁰ «Устат, — деди жигит, — мунун баарын жаш кезимден бери кармап келатам.»

²¹ Иса ичи жылып, ага мээрим менен тике карады да: «Сага бир нерсе жетишпейт: бар да колундагынын баарын кедейлерге таратып бер, ошондо асманда байлыкка ээ болосуң. Анан кел да мени ээрчи,» — деди. ²² Бул сөздү укканда жигиттин кабагы түйүлүп, абдан катуу кайгыга чөмүлүп, артка тартты, анткени ал абдан бай эле. ²³ Иса айланасын кыдырата карап, шакирттерине: «Байлардын Кудай падышачылыгына кириши кандай кыйын!» — деди. ²⁴ Бул сөздү укканда шакирттери, таң калып, селт дей түшүштү. Иса болсо сөзүн улантты: «Балдарым, Кудай падышачылыгына кирүү кандай кыйын! ²⁵ Бай адамдын Кудайдын падышачылыгына кирүүсүнөн көрө төөнүн ийненин көзүнөн өтүшү оңоюраак.»

²⁶ Шакирттери андан бетер таң калышып, өз ара: «Анда ким куткарыла алат?» — дешти. ²⁷ Иса аларга тике карап мындай деди: «Бул адамдарга мүмкүн эмес, бирок Кудайга эмес. Кудайга баары мүмкүн.» ²⁸ Ошондо Петир сөз баштап Исага: «Мына, биз баарын таштап салып, сенин аркаңан ээрчип жөнөдүк», — деди. ²⁹⁻³⁰ «Мен силерге бир чындыкты айтып коёюн, — деди Иса аларга, — мен жана жакшы кабар үчүн үйүн же бир туугандарын же энесин же атасын же аялын же балдарын же жерин таштап, азыр, ушул убакта, куугунтуктардын арасында, жүз эсе көп үй, бир тууган, ата, эне, бала, жер, ал эми келечекте болсо түбөлүк өмүр албай кала турган эч ким жок. ³¹ Азыр биринчи болуп жүрүшкөндөрдүн көбү акыркы болушат, ал эми азыр акыркылардан болуп жүрүшкөндөрдүн көбү биринчи болушат.

Иса өзүнүн өлөөрү тууралуу үчүнчү ирет айтат

(Матай 20.17-19; Лука 18.31-34)

³² Иса шакирттери менен Иерусалимге бараткан жолдо баратышты. Иса тынчсызданып келе жатышкан шакирттеринин алдында эле. Артынан келаткандар коркуп келатышкан. Иса кайрадан он эки шакирттин четке чыгарып алып, өзүн алдыда эмне күтүп тургандыгын айтты. ³³ «Мына, — деди ал, — биз азыр Иерусалимге чыгып баратабыз. Адам Уулу дин башчылар менен дин мугалимдеринин колуна тапшырылат. Алар аны өлүм жазасына кесишип, башка улуттуктардын колуна өткөрүшөт. ³⁴ Башка улуттуктар

аны шылдыңдашып, бетине түкүрүшүп, камчы менен сабашып, акырында өлтүрүшөт. Анан ал үчүнчү күнү кайра тирилет.»

Жакып менен Жакандын өтүнүчү

(Матай 20.20-28)

³⁵ Ошондо Зебедейдин балдары Жакып менен Жакан басып басып келишип: «Устат, биздин суранычыбызды аткарышыңды каалар элек», — дешти. ³⁶ Иса: «Силерге эмнени аткарып беришимди каалайсыңар?» — деди. ³⁷ Иса аларга: «Улуу падышачылыгың келгенде бирибизди оң, бирибиз сол жагыңа олтура тургандай кыл», — деди. ³⁸ «Силер эмнени сурап жатканыңарды билбейсиңер, — деди Иса ошондо, — мен ичкен азап чөйчөгүнөн иче аласыңарбы, мен чөмүлгөн чөмүлдүрүүгө чөмүлө аласыңарбы?»

³⁹ «Ооба», — деп жооп беришти алар.

«Мен ичкен чөйчөктөн ичесиңер, мен чөмүлгөн чөмүлдүрүүгө чөмүлөсүнөр, — деди Иса, — ⁴⁰ ал эми менин оң же сол жагыма олтургузууга мен укук бере албайм, ал кимге мурдатан даярдалган болсо ошого берилет.»

⁴¹ Бул тууралуу укканда Жакып менен Жакыпка калган он шакирттин каары кайнады. ⁴² Ошондуктан Иса алардын баарын өзүнө чакырып алып, мындай деди: «Башка элдерде алардын башчыларыбыз деп эсептегендери өз элине үстөмдүк кылышат, жетекчилери күч менен бийлик жүргүзүшөт. ⁴³ Ал эми силердин араңарда мындай болбосун. Араңардан ким чоң болгусу келсе силердин кызматкериңер болсун, ⁴⁴ ким биринчи болгусу келсе баарыңардын кулуңар болсун. ⁴⁵ Анткени Адам Уулу башкаларды өзүнө кызмат кылдырыш үчүн эмес, башкаларга өзү кызмат кылып, өз жанын көптөгөн адамдардын өмүрү үчүн кун катары берүү келди.»

Бартимей сокурдун айыгышы

(Матай 20.29-34; Лука 18.35-43)

⁴⁶ Иерихонго келишти. Иса шакирттери менен көптөгөн элдин коштоосунда Иерихондо чыгып бара жатканда Тимайостун уулу Биртимайос жол боюнда кайыр сурап олтурган эле. ⁴⁷ Өтүп бараткандын назареттик Иса экенин кулагы чалып калып: «Дауд Уулу Иса, мага ырайым кылагөр!» — деп кыйкыра баштады.

⁴⁸ Көп адамдар ага тыюу салышып, унчукпа дешти. Бартимайос болсо ого бетер үнүн бийик чыгарып: «Дауд Уулу, мага ырайым кылагөр!» — деп кыйкырды.

⁴⁹ Иса токтоду да: «Аны бери чакыргыла!» — деди.

Алар сокурду чакырышып: «Чыйрал, тур, сени чакырып жатат», — дешти.

⁵⁰ Бартимеос чапанын силкип таштап, ордуна ыргып тура калды да Исага келди.

⁵¹ «Мен сага эмне кылышымды каалайсың?» — деди.

«Раббим, — деди сокур, — көзүм ачылса экен!»

⁵² «Бара бер, — деди Иса, — сенин ишенимиң сени айыктырды.» Ошол замат сокурдун көзү айыгып, жолдо Исанын артынан ээрчип жөнөдү.

Исанын Иерусалимге кириши

(Матай 21.1-11; Лука 19.28-40; Жакан 12.12-19)

¹ Алар Иерусалимге жакындап, Бетфаге жана Бетания шаарларынын жанындагы Зайтун Дөбөсүнө келишти. Ошерден Иса эки шакиртин жиберип жатып, аларга: ² «Бет маңдайыңарда жайгашкан айылга баргыла. Айылга кирээринер менен али эч ким минбеген тай эшек байланып турганын көрөсүңөр. Ошону чечип, бул жакка жетелеп келгиле. ³ Эгер бирөө: «Эмне кылып жатасыңар?» — десе: «Ээсине ^{11.3} керек болуп жатат. Ал кайра муну бул жакка дароо берип жиберет», — деп жооп бергиле.»

⁴ Шакирттери барып, тай эшектин көчөдө, дарбазанын жанында байланып турганын көрүштү. Аны чечип жатышканда ⁵ ошол жерде тургандардан бирөөлөр: «Эмнеге эшекти чечип жатасыңар?» — деп сурашты.

⁶ Шакирттер Иса үйрөткөндөй жооп беришкенде аларды коё беришти. ⁷ Эки шакирт эшекти алып келишип, кийимдерин токушканда Иса минип алды. ⁸ Көп адамдар кийимдерин жолго төшөп жатышса, дагы башка көптөгөн адамдар талаадагы дарактардын бутактарын кесип, төшөп жатышты. ⁹ Исанын алды-артында бараткандар: «Хосанна! Эгебиздин атынан келе жатканды Кудай жалгасын! ¹⁰ Келе жаткан Дауд атабыздын падышачылыгын Кудай жалгасын! Баарынан бийик турган Кудайгы даңк!» — деп кыйкыра башташты.

¹¹ Иса Иерусалимге кирип, ыйбадатканага барды. Баарын карап чыккан соң, шаардан чыгып, он шакирти менен Бетанияга келди, анткени кеч кирип калган эле.

Каргыш тийген анжир дарагы

(Матай 21.18, 19)

¹² Кийинки күнү, Бетаниядан келатышканда Иса курсагы ачканын сизди. ¹³ Тээ алыста жалбырактарга жамынган анжир дарагын көрүп, жемиши бар бекен деп жакын басып барды. Бирок жалбырактардан башка эч нерсе таппады, анткени анжир жыйнай турган убак али келе элек болчу. ¹⁴ Иса ошол даракка: «Ылайым, мындан ары эч ким жемишинди жебесин!» — деди. Шакирттери болсо муну угушту.

Исанын ыйбадатканага келиши

(Матай 21.12-17; Лука 19.45-48; Жакан 2.13-22)

¹⁵ Иерусалимге киришкенде Иса ыйбадатканага келип, андан соодагерлерди кууп чыга баштады. Акча алмаштыргандардын үстөлдөрүн коңторуп, көгүчкөн сатып олтургандардын олтургучтарын оодарып салды. ¹⁶ Эч кимге кандайдыр бир буюмду ыйбадаткананын короосу аркылуу алып өтүүгө уруксаат бербеди. ¹⁷ «Ыйык жазмаларда Кудай мындай деген деп жазылган: 'Менин үйүм бардык элдердин сыйынуу үйү деп атала турган болот!' Силер болсо аны уурулардын үңкүрүнө айландырып жибериптирсиңер!»

¹⁸ Муну дин башчылары менен дин мугалимдер и угуп калышты да Исанын көзүн тазалоо амалын издей башташты. Себеби бүт элдин анын таалимдерине таң калып жатышкандыгынан коркушту.

¹⁹ Кеч киргенде болсо Иса шакирттери менен шаардан чыгып кетти.

^{11.3} Ээсине; *ЖСЕ* Эгебизге.

Анжир жыгачынын мисалы

(Матай 21.20-22)

²⁰ Кийинки күнү эрте менен эрте шакирттери баягы анжир дарагынын жанынан өтүп баратып анын тамыры менен куурап калганын көрүштү. ²¹ Мурдагы окуя Петирдин эсине түшүп: «Рабби, ^{rabbi} карачы, сен каргап салган анжир дарагы кагайып калыптыр!» — деди. ²² Ошондо Иса аларга: «Силерде Кудайдын ишеними болсун. ²³ Силерге чындыкты айтып коёюн, эгер ким мына бул дөбөгө: «Деңизге омокорулуп түш!» деп, анан ичинен шектенбей, айтканындай болоруна ишенсе, анын айтканы аткарылат. ²⁴ Силерге айтып коёюн: бир нерсе сурап сыйынганыңарда аны алганыңарга ишенгиле, ошондо эмнени сурасаңар да аласыңар. ²⁵ Ошондой эле сыйынып турганыңарда асмандагы Атаңар каталарыңарды кечериши үчүн силер да башкаларга кандайдыр бир нааразычылыгыңар болсо кечиргиле.»

Исанын бийлиги тууралуу суроо

(Матай 21.23-27; Лука 20.1-8)

²⁷ Алар кайрадан Иерусалимге келишти. Иса ыйбадатканада жүргөндө ага дин башчылары, дин мугалимдери жана эл аксакалдары басып келишип: ²⁸ «Буларды кандай бийлик менен кылып жатасың? Мындай укукту сага ким берди?» — деп сурашты. ²⁹ Иса аларга: «Мен да сиздерге бир суроо берейин, жооп берсеңиздер мен сиздерге буларды кандай бийлик менен кылып жатканымды айтам. ³⁰ Айтыңыздарчы, Яхья адамдарды сууга чөмүлүрүү расмисинен өткөрүү бийлигин кайдан алды эле: асманданбы же адамдарданбы?» — деди.

³¹ Тигилер өз ара талашып тартыша башташты: «Кандай жооп берели: 'Асмандан' десек, ал: 'Анда эмне үчүн ага ишенген жоксуздар?' дейт. ³² 'Адамдардан' десек...» (Алар элден коркушту, анткени баары Яхьяны пайгамбар деп ишенишчү.) ³³ Акырында: «Билбейбиз», — деп жооп беришти.

Иса аларга: «Анда мен да силерге буларды кандай бийлик менен кылып жатканымды айтпайм», — деди.

12

Жүзүмзар тууралуу ибарат

(Матай 21.33-46; Лука 20.9-19)

¹ Иса аларга ибарат менен сүйлөй баштады: «Бир киши жүзүмзар тигип, айланасын коргондоп, шире сыгуу үчүн чуңкур казып, кароол мунара курад. Анан жүзүмзарын ижарачыларга тапшырып, өзү сапарга кетет. ² Түшүм жыйнай турган убак келгенде анын жемиштеринен алдыруу үчүн бир кулун жиберет. ³ Ижарачылар болсо кулду кармап алып, сабап, куру кол кайтарышат. ⁴ Ошондо ал кайрадан дагы башка кулун жиберет. Ижарачылар болсо бу кулду таш менен башын жарып, кордоп туруп артына кайтарышат. ⁵ Ал дагы бир кулун жөнөтөт. Ижарачылар болсо муну өлтүрүшөт. Башка кулдарын

жөнөткөндө да аларды же сабап, же өлтүрүп салышат. ⁶ Акыры жанындай көргөн жалгыз уулу калып, ошону жибериш керек болот. Ошондо: 'Уулумдан уялышаар' деп, жалгыз уулун аларга жиберет. ⁷ А ижарачылар болсо өз ара: 'Бул мурасчы. Жүргүлө өлтүрөлү, ошондо мурас бизге калат!' — дешет да ⁸ кармап алып, өлтүрүшүп, денесин жүзүмзардын сыртына ыргытып салышат.

⁹ Эми жүзүмзардын ээси эмне кылат? Келип, ижарачыларды өлтүрүп, жүзүмзарды башкаларга берет. ¹⁰ Силер, албетте, ыйык жазмалардан муну окугансыңар:

«Куруучулар жараксыз деп четке чыгарган кыш бурч башындагы эң маанилүү кышка айланды:

¹¹ Муну Жараткан Эгебиз кылды, таңданат көрүп көзүбүз.»

¹² Ошондо иудей башчылары Исаны кармап алгылары келишти, анткени ибараттын аларга карата айтылганын аңдашты, бирок элден коркушуп, аны калтырып кетип калышты.

Салык төлөө маселеси

(Матай 22.15-22; Лука 20.20-26)

¹³ Исаны сөзүнөн кынтык таап, айыптоо максатында иудей башчылары тарабынан жиберилген бир нече фарисейлер менен Ироддун жолун жолдоочулары келишти. ¹⁴ Алар Исага: «Устат, биз сиздин акыйкат экениңизди, бирөөгө жагынууга аракет кылбасыңызды билебиз. Анткени сиз адамдардын жүзүнө карабайсыз, бирок Кудайдын акыйкат жолуна окутасыз! Императорго салык төлөө Мыйзамга туура келеби же жокпу? Биз салыкты беришибиз керекпи же бербешибиз керекпи?» — дешти.

¹⁵ Иса алардын эки жүздүүлүгүн байкап: «Эмнеге мени сынап жатасыңар? Бир сөлкөбайды алып келгилечи, көрөйүн», — деди.

¹⁶ Алар алып келишти. «Бул сүрөт менен жазуу кимдики?» — деп сурады Иса алардан.

«Императордуку», — дешти.

¹⁷ Иса: «Императордукун императорго, Кудайдыкын Кудайга бергиле», — деп жооп берди.

Ошондо алар Исанын сөзүнө таң калышты.

Кыямат тууралуу

(Матай 22.23-33; Лука 20.27-40)

¹⁸ Анан Исага саддукейлер басып келишти. Алар кайра тирилүү жок дешчү.

¹⁹ «Устат, — дешти алар, — эгерде бирөөнүн агасы өлүп, артынан аялы калса, бирок бала калбаса, анда анын аялын иниси алып, агасынын тукумун уласын деп Муса бизге жазып кеткен. ²⁰ Жети бир тууган бар эле. Биринчиси үйлөнүп, артынан бала калтырбай каза болду. ²¹ Аялын экинчи иниси алып, ал да баласыз өтүп кетти. Үчүнчүсү менен да ошондой болду. ²² Ошентип жетинчисине чейин ушундай болду. Баарынын артынан аял да көз жумду. ²³ Эми, кыяматта, алар кайра тирилгенде аял кимисинин аялы болот? Анткени жетөөсү тең ага үйлөнүп чыгышпадыбы.»

²⁴ Иса аларга мындай жооп берди: «Ыйык жазмаларды да, Кудайдын кудуретин да билбеген силер ушундан улам адашууга учурап жатасыңарбы? ²⁵ Анткени адамдар

өлүмдөн тирилишкенде алар аял да алышпайт, күйөөгө да тийишпейт; алар асмандагы периштелер сыяктуу болушат. ²⁶ Ал эми өлгөндөрдүн кайра тирилишээри тууралуу Мусанын китебинде Кудай Мусага: 'Мен Ибраимдин Кудайымын, Исхактын Кудайымын жана Жакыптын Кудайымын' деп айтканын окуган жок белеңер? ²⁷ Кудай өлүктөрдүн эмес, тирүүлөрдүн Кудайы! Ошондуктан силер таптакыр жаңылышып жатасыңар».

Улуу Осуят

(Матай 22.34-40; Лука 10.25-28)

²⁸ Ошол жерде бир дин мугалими бул талашты угуп турган. Ал Исанын аларга жакшы жооп бергенин көрдү да басып барып: «Осуяттардын бардыгынын ичинен эң биринчиси кайсы?» — деп сурады. ²⁹ Иса ага: «Баардык осуяттардын эң биринчиси: 'Ук, Израил, биздин жалгыз гана Кудай Эгебиз бар — ал Жараткан Эге. [†] ³⁰ Ошондуктан аны бүт жүрөгүң, бүт жан-дилиң, бүт аң-сезимиң жана бүт күч-кудуретиң менен сүй!' ³¹ Экинчиси бул: 'жаныңдагы адамды өзүңдөй сүй!' Ушул экөөнөн чоң осуят жок», — деп жооп берди. ³² «Жакшы, устат, — деди дин мугалими, — 'жалгыз жана андан башка жок, ³³ аны чын жүрөктөн, бүт акыл-эс менен, бүт жан-дил менен, күч-кудурет менен сүйүш керек жана жаныңдагы адамды өзүңдөй сүйүү бардык өрттөлүүчү курмандыктар менен тартуулардан маанилүүрөөк' деп чындыкты айттыңыз».

³⁴ Иса анын абдан жөндүү жооп бергенин байкап: «Сиз Кудай падышачылыгынан алыс эмес экенсиз», — деди.

Ушундан соң эч ким батынып, ага суроо бере албады.

Машаяк тууралуу суроо

(Матай 22.41-46; Лука 20.41-44)

³⁵ Ыйбадатканада таалим берип жатып, Иса мындай деп сурады: «Эмне үчүн дин мугалимдери Машаякты Дауддун уулу дешет? ³⁶ Анткени Ыйык Рухтун деми менен Дауд өзү айткан:

'Жараткан Эгедер менин Эгеме деди мындай:

Жоолоруңду бут алдыңа жыкканымча

Олтуруп тур, сыйлуу жер — оң жагымда'.

³⁷ Дауд өзү аны Эгем деп атап жатса, анда кандайча кайра ал уулу болуп калат?»

Исанын дин мугалимдерине карата эскертүүсү

(Матай 23.1-36; Лука 20.45-47)

³⁸ Иса дагы мындай деп таалим берди: «Узун чапан кийип алып жайкала басканды, базарларда элдин эпилдеп салам бергенин, ³⁹ синагогаларда алдыңкы орундарда, тойлордо төрдө олтурганды сүйгөн дин мугалимдеринен абайлагыла. ⁴⁰ Жесирлердин үйлөрүн тоноп-жеп, эл көрсүн деп узакка чейин сыйынышкан ошолор. Алардын жазасы өтө оор болот».

[†] 12.29 Биздин Кудай Эгебиз бир гана Жараткан Эге; *ЖСЕ* Биздин Кудайыбыз — жалгыз гана Жараткан Эгебиздин өзү.

Жесирдин курмандыгы

(Лука 21.1-4)

⁴¹ Иса ыйбадаткананын садака сала турган сандыгынын жанында элдин кандайча акча салып жатканын байкап олтурду. Көптөгөн байлар көп-көптөн таштап жатышты. ⁴² Ал эми бир жесир аял келди да бир баасы кодрантка барабар болгон эки тенге салды. ⁴³ Ошондо Иса шакирттерин чакырып алып: «Силерге чындыкты айтып жатам: мына бул кембагал жесир, башкалардын баарынан көп салды, ⁴⁴ анткени башкалардын баары ашканын салышса, бул аял колунда болгон бардык оокатын салып салды», — деди.

13

Исанын ыйбадаткананын кыйрашы тууралуу алдын ала айтышы

(Матай 24.1, 2; Лука 21.5, 6)

¹ Иса ыйбадатканадан чыгып бара жатканда шакирттеринин бири ага келип: «Устат, карачы, бу не деген таштар, не деген имараттар!» — деди.

² Иса ага: «Сен ушул заңгыраган имараттарды көрүп жатасыңбы? Мунун баары талкаланып, бырын-чырыны чыгат», — деди.

Кыйынчылыктар жана куугунтуктар

(Матай 24.3-14; Лука 21.7-19)

³ Иса Май Дарактуу Дөбөдө ибараткананын тушунда жалгыз олтурган. Ошондо ага Петир, Жакып, Жакан жана Идрис басып келишип: ⁴ «Айтчы, жанагы сен айткан окуя качан болот? Мунун баары болор алдында кандай жышаан-белги көрүнөт?» — деди. ⁵ Иса аларга: «Бирөө силерди алдап кетпесин үчүн сак болгула! ⁶ Көп адамдар менин атымды жамынып келип: 'Мен ошомун' дешет да көптөгөн адамдардын башын айлантып кетишет. ⁷ Ошондой эле согуштар жана согуштар тууралуу жаңылыктарды укканыңарда коркпогула! Мындайлар болушу керек, бирок булар акыр заман келди дегенди билдирбейт. ⁸ Эл менен эл, мамлекет менен мамлекет согушат; жер-жерлерде зилзала жүрөт; ачарчылыктар болот! Булар — толгоо тартуунун башталышы.

⁹ Силер болсо өзүңөргө сак болгоула! Силерди сотко беришип, синагогаларда сабатат. Менин айыман өкүмдарлар менен падышалардын алдында суракка алынасыңар жана аларга мен жөнүндө күбөлүк бересиңер. ¹⁰ Акыр заман болордон мурда бардык элдерге Жакшы кабар жетиши керек. ¹¹ Силерди соттоо үчүн кармап, алып жөнөшкөндө эмне деп сүйлөштү ойлоп, алдын ала кам көрбөгүлө, бирок ошол саатта [Кудайдан] эмне берилсе, ошону айткыла! Анткени силер эмес, Ыйык Рух сүйлөйт. ¹² Агасы өз инисин, атасы өз баласын өлүмгө салып бере турган болот. Балдары өз ата-энелерине кол кайрышып, аларды өлтүрүшөт. ¹³ Мен атым үчүн баарына жек көрүндү болосуңар. Бирок ким акырына чейин чыдаса, куткарылат.

Апааттуу күндөр

(Матай 24.15-28; Лука 21.20-24)

¹⁴ Апаат чакырган арамдыктын ал турбай турган жерде турганын көргөнүңөрдө: (муну окуп жаткан адам өзү түшүнүп алсын) Иудеядагылар тоолорго качсын, ¹⁵ үйдүн төбөсүндөгүлөр болсо бир нерсе алам деп үйдүн ичине кирбесин, ¹⁶ талаада жүргөндөр

кийимин алам деп артка кайтпасын.¹⁷ Ошол күндөрдө боюнда барлар менен бала эмизгендердин шору.¹⁸ Кача турган убагыңар кышында болбосун деп сыйынгыла!¹⁹ Анткени ошол күндөрдө Кудай ааламды жараткандан ушул убакка чейин болуп көрбөгөндөй апаат болот. Мындай апаат келечекте да болбойт.²⁰ Эгерде Жараткан Эге ошол күндөрдү кыскартпаса, анда бир да жан кутула албас эле. Бирок Жараткан Эге өзү тандап алган адамдар үчүн ошол күндөрдү кыскартып койгон.²¹ Ошондо бирөө силерге: 'Машаяк бул жакта', же 'Тигил жакта' десе ишенбегиле.²² Анткени жалган машаяктар менен жалган пайгамбарлар чыгышат. Алар эгер мүмкүн болсо тандалгандарды да алдап кетүү үчүн укмуштар менен кереметтүү жышаандарды көрсөтүшөт.²³ Силер болсо абайлагыла! Мен силерге баарын алдын ала айттым.

Адам Уулунун келиши

(Матай 24.29-31; Лука 21.25-28)

²⁴Ошол күндөрдө, жанагы азаптуу убактан кийин, күндүн бети карарып, ай өз нурун төкпөй калат.²⁵ Жылдыздар асмандан кулап түшүп, аалам күчтөрү бошондоп калат.²⁶ Ошондо улуу күч-кудурет жана шаң-салтанат менен булуттардын ичинде келе жаткан Адам Уулун көрүшөт.²⁷ Анан Адам Уулу периштерди жиберип, төгөрөктүн төрт бурчунан тандалгандарды чогултат.

Анжир дарагынан алынган мисал

(Матай 24.32-35; Лука 21.29-33)

²⁸ Анжир жыгачын карап, ошондон таалим алгылачы! Анын бутактары бүчүрлөп, жалбырак байлай баштаганда жай жакындап калганын билесиңер.²⁹ Ошонун сыңарындай эле бул нерселер ордуна келе баштаганда убакыттын жакындап, босогодо турганын билгиле.³⁰ Силерге бир чындыкты айтып коёюн: ушул окуялар азыркы муундун адамдарынын тушунда орун алат.³¹ Асман-жер өтүп кетет, бирок менин сөздөрүм өтүп кетпейт.

Акыр замандын болор күнү менен саатын эч ким билбейт

(Матай 24.36-44)

³² Ал күндүн же сааттын качан болорун периштелер да, Кудайдын Уулу да — эч ким билбейт. Аны жалгыз гана Кудай Ата билет.³³ Ошондуктан абайлагыла, сергек болгула! Анткени ал убакыт качан келерин билбейсиңер.³⁴ Үйүн таштап алыс сапарга чыгаарда кулдарына бийлик берип, алардын ар бирине тиешелүү иш тапшырып, кароолчусуна сергек болууну буйруп кеткен киши сыяктуу болот.³⁵ Ошондуктан сергек болгула! Анткени үй Эсинин качан келерин билбейсиңер. Ал кечинде, же түн жарымында, же таңазанда, же күн чыкканда келип калышы мүмкүн.³⁶ Күтпөгөн саата келип, уктап жатканыңарда үстүңөрдөн чыкпасын!³⁷ Сага айтып жатканымды баарына айтам: «Сергек болгула!»

Исага каршы план

(Матай 26.1-5; Лука 22.1, 2; Жакан 11.45-53)

¹Курман айт жана калама майрамына эки күн калган эле. Дин башчылары менен дин мугалимдери Исаны амал менен колго түшүрүп, өлтүрүүнүн жолун издешти. ² «Муну майрам убагында кылбайлы, — дешти алар, — антпесек эл арасында дүрбөлөң чыгат!»

Бетаниядагы Исага көрсөтүлгөн урмат

(Матай 26.6-13; Жакан 12.1-8)

³ Иса Бетанияда Ысман пестин үйүндө эле. Бир күнү дасторкондун жанында жамбаштап жатканда таза, кымбат баалуу нард майынан жасалган атыр куюлган алабастыр идиш көтөргөн бир аял келип, идишти сындырды да атырды Исанын башына куюп жиберди. ⁴ Ошондо кээ бирөөлөрдүн кыжыры кайнап, бири-бирине: «Атырды эмнеге мынчалык бекер ысырап кылды?» ⁵ Үч жүз динарийден ашык акчага сатып, кембагалдарга таратып берсе болот эле го!» — дешти. Ошентип алар аялды катуу сынга алышты. ⁶ Иса болсо мындай деди: «Бул аялды жөн койгула! Эмне үчүн аны жүдөтүп жатасыңар? Ал мен үчүн жакшы иш жасады. ⁷ Кембагалдар ар дайым жаныңарда болот. Каалаган убагыңарда аларга жакшылык кыла бересиңер. А мен болсом жаныңарда ар убак болбойм. ⁸ Бул аял колунан келгенин жасады: менин денемди көргө коюуга даярдоо үчүн майлады. ⁹ Силерге бир чындыкты айтып коёюн: ушул жакшы кабар бүт дүйнөнүн кай жеринде гана таратылбасын бу кылган ишинен улам аны эскерише турган болот.»

Исага чыккынчылык кылууга Жүйүттүн макул болушу

(Матай 26.14-16; Лука 22.3-6)

¹⁰ «Он экинин» бири болгон Жүйүт Искарот Исага чыккынчылык кылуу ниетинде дин башчыларына барды. ¹¹ Дин башчылары анын айтканын укканда сүйүнүп кетишип, акча убада кылышты. Ошентип ал Исаныларга кармап берүүгө оңтойлуу учурду издей баштады.

Исанын шакирттери менен бирге же курман айт ашын жеши

(Матай 26.17-25; Лука 22.7-14, 21-23; Жакан 13.21-30)

¹² Курман айтка байланган козу союлуучу Калама майрамынын биринчи күнү шакирттери Исага: «Кай жерге барып сен үчүн Курман айт ашын даярдашыбызды каалайсың?» — дешти. ¹³ Ошондо Иса эки шакиртин жиберип жатып, аларга мындай деди: «Шаарга баргыла, алдыңардан бир кумара суу көтөргөн киши жолугат. Ошо кишини ээрчип барсагыла ¹⁴ да ал кирген үйдүн ээсине: 'Устатыбыз: шакирттерим менен бирге Курман айт ашын жей турган бөлмө кайсы? — деп сурап жатат' — дегиле. ¹⁵ Ал силерге үстүнкү кабатта жайгашкан кенен, төшөктөр салынып, даярдалган бөлмөнү көргөзөт. Ошерге даярдагыла.» ¹⁶ Шакирттери шаарга келишкенде баары Иса айткандай болду жана алар Курман айттын ашын даярдашты. ¹⁷ Кеч киргенде он эки шакиртин ээрчитип Иса да келди. ¹⁸ Дасторкондун жанында жамбаштап жатышканда Иса мындай деди: «Силерге бир

чындыкты айтып коёюн, араңардан бирөө мени кармап берет; ал азыр мени менен бирге тамактанып жатат.»¹⁹ Ошондо шакирттердин кабактары бүркөлүп Исадан: «Мен эмеспи?» деп биринин артынан бири сурап киришти.²⁰ «Ал мени менен чогуу бир табакка нан малып жеп олтурган он эки шакиртимдин бири, — деди Иса аларга, —²¹ не болсо да Адам Уулу ал тууралуу алдын ала жазылган жол менен баратат, бирок аны кармап берген адамдын шору куруйт. Ал адам туулбай туна чөксө ага жакшы болмок!»

Эгебиздин кечки тамагы

(Матай 26.26-30; Лука 22.14-20; Коринфтиктерге I. 11.23-25)

²² Алар тамактанып жатышканда Иса нанды алды да Кудайдан бата тилеп, аны сындырып, шакирттерине бөлүп берди. «Муну алгыла, — деди ал, — бул менин денем.»²³ Анан чөйчөктү алып, Кудайга шүкүрчүлүк айтып, аларга берди. Баары андан ичишти.²⁴ Анан Иса аларга мындай деди: «Бул көп адамдар үчүн төгүлүүчү жаңы келишимдин каны.»²⁵ Силерге бир чындыкты айтып коёюн: Кудай падышалыгында жаңы шарап иче турган күнгө чейин жүзүмдүн жемишинен ичпейм.»²⁶ Ушундан соң алар гимн ырдашты да сыртка чыгып, Зайтун Тоосуна жөнөштү.

Иса Петирдин баш тартып кетерин алдын ала айтат.

(Матай 26.31-35; Лука 22.31-34; Жакан 13.36-38)

²⁷ Иса аларга: «Ушул түнү баарыңар менден баш тартып кетесиңер, анткени ыйык жазмалардагы: 'Чабанын жаткыза чабам, анан койлору чачырап кетет' деген сөз аткарылышы керек.»²⁸ А бирок кайра тирилген соң мен силерди Галилеядан тосуп алам», — деди.²⁹ Ошондо Петир: «Баары баш тартып кетсе да мен сенден эч качан баш тартпайм!» — деди.³⁰ Иса ага: «Сага чындыкты айтып коёюн: ушул түнү корооз эки ирет кыйкыргычакты сен менден үч ирет баш тартып кетесиң!» — деди.³¹ Петир болсо айтканынан кайтпай: «Сени менен бирге өлө турган болсом да сени танып кетпейм!» — деди.

Башка шакирттери да ушундай дешти.

Гефсиманиядагы сыйынуу

(Матай 26.36-46; Лука 22.39-46)

³² Ушундан соң алар Гефсимания деген жерге келишти. Анан Иса шакирттерине: «Мен сыйынып келгичекти ушул жерде олтура тургула», — деди.³³ Анан өзү менен Петирди, Жакыпты жана Жаканды алып барды. Жаны кыйналып, катуу кайгыга батты.³⁴ «Жаным өлгүдөй кыйналып турат, — деди ал, — силер уктабай ушул жерде сергек олтуруп тургулачы.»³⁵ Анан бир аз ары жакка басып барып, жерге жыгылды да эгер мүмкүн болсо ушу алдыда турган сааттын ага тийбей өтүп кетишин суранып сыйынды.³⁶ «Ата, о Атаке, — деди ал, — эгер сага мүмкүн болсо ушул азап чөйчөгүн мага тийгизбей өткөрүп жиберегөр! Бирок... менин каалаганымдай эмес, сенин каалаганыңдай болсун.»³⁷ Кайра келип, үч шакиртинин уктап жатканын тапты. Ошондо Петирге: «Ысман! Уктап жатасыңбы! Бир саат уктабай олтура албадыңбы?»³⁸ Азгырыкка кирип кетпөө үчүн сергек болуп, сыйынгыла! Рух сергек, ал эми дене болсо алсыз.³⁹ Анан кайра ары барып, кайрадан баягы сөздөрдү айтып сыйынды.⁴⁰ Кайра келип, шакирттеринин дагы уктап жатышканын көрдү, анткени алардын кирпичтери жабышып, уйку басып

калган эле. Ошондуктан эмне деп жооп беришти билишпеди. ⁴¹ Үчүнчү күнү келгенде мындай деди: «Дагы эле уктап, эс алып жатасыңарбы! Болду! Саат чыкты! Адам Уулу күнөөкөрлөрдүн колуна кармап берилгени турат! ⁴² Тургула, кеттик. Тигине, мени кармап бере турган киши келип калды.

Исанын кармалышы

(Матай 26.47-56; Лука 22.47-53; Жакан 18.3-12)

⁴³ Иса сөзүн аяктай электе Он экиинин бири болгон Жүйүт келип калды. Жанында дин башчылары, дин мугалимдери жана иудей аксакалдары тарабынан жиберилген, кылыч, токмок менен куралданган жоон топ эл бар эле. ⁴⁴ Исага чыккынчылык кыла турган киши аларга: «Кимдин бетинен өбө турган болсом, силер каалаган киши ошол. Кармагыла да өтө сактык менен алып кеткиле», — деди. ⁴⁵ Анан дароо Исага басып келип: «Рабби!» — деди да бетинен өптү. ⁴⁶ Аркасындагылар ошол замат Исага кол салышып, аны кармашты. ⁴⁷ Ошерде тургандардын бири кылычын сууруп алып, шилтеп жиберип, дин башчынын кулунун кулагын шылый чапты. ⁴⁸ Ошондо Иса: «Мени кармаш үчүн каракчыга каршы аттангандай кылыч, токмок менен куралданып чыгыпсыңар да. ⁴⁹ Күндө ибадатканда араңарда болуп, силерге таалим берип жүргөнүмдө эмне үчүн кармаган жок элеңер? Бирок, мейли, ыйык жазмалардагы сөз ордуна чыксын.» ⁵⁰ Ошондо Исаны жалгыз таштап баары качып кетишти. ⁵¹ Жылаңач этин кездеме менен орогон бир жаш улан Исанын артынан баратты. Жоокерлер аны шап учтай калганда, ⁵² орогон кездемесин таштай салып, ал да алардан качып кетти.

Иса Жогорку Кеңештин алдында

(Матай 26.57-68; Лука 22.54, 55, 63-71; Жакан 18.13, 14, 19-24)

⁵³ Ошентип Исаны динбашчынын алдына алып келишти. Бардык дин кызматкерлери, аксакалдар жана дин мугалимдери ошол жерге чогулушту. ⁵⁴ Петир алыстан Исанын артынан келе жатты. ⁵⁵ Дин башчылар менен жогорку кеңештин бардык мүчөлөрү болсо Исаны өлүм жазасына кесиш үчүн себеп издешти, бирок таба алышпады! ⁵⁶ Жалган күбөлүк айткандар көп болду бирок алардын күбөлүктөрүнүн бири-бирине дал келгени табылбады. ⁵⁷ Ошондо бир нече киши ордуларынан туруп, Исага каршы мындай деген жалаа жабышты: ⁵⁸ «Биз мунун: 'Мен мынабул адам жасаган ибадаткананы талкалайм да үч күндөн кийин адам жасабаган башкасын тургузамын' дегенин укканбыз. ⁵⁹ Алардын мындай күбөлүгү да бири-бириникине дал келбеди. ⁶⁰ Ошондо дин башчы ортого чыгып, Исага: «Алардын сага каршы айткан күбөлүктөрүнө жооп кылып айтаар эч нерсең жокпу?» — деди. ⁶¹ Иса болсо эч нерсе деп жооп берген жок. Ошондо дин башчы Исага: «Мубарек Кудайдын уулу — Машаяк сенсиңби?» — деп сурады. ⁶² «Менмин, — деди Иса аларга жооп берип, — силер Кудурети күчтүү Кудайдын оң кол жагында Олтурганды жана асман булуттарынын үстүндө Келатканды көрүшөт.» ⁶³ Ошондо дин башчы кийимин тытып жиберип: «Бизге башка күбөлөрдүн эмне кереги бар? ⁶⁴ Мунун акаарат айтканын баарыңар уктунар! Буга эмне дейсиңер?» — деди. Жыйналгандардын баары бир ооздон аны өлүмгө татыктуу деп чечим чыгарышты. ⁶⁵ Кээ бири Исанын бетине түкүрүшүп, көзүн жаап, жаакка чаап: «Кана, ким урду айтып берчи!» — дей башташты. Кызматкерлер да аны бетке ургулашты. ⁶⁶ Петир төмөн жакта короодо турганда дин башчынын кызматчы аялдардынын бири келип, ⁶⁷ оттун жанында жылынып турган Петирди көрдү да ага тигиле

тиктеп: «Сен Назареттик Иса менен бирге болгон болчусуң!» — деди.⁶⁸ Петир болсо: «Эмне деп жатканыңды билбейм да, түшүнбөйм да!» — деп танып кетти.⁶⁹ Кызматчы аял аны кайрадан көрүп, ошол жерде тургандарга: «Бул ошолордун бирөөсү», — деп айта баштады.⁷⁰ Петир дагы танып кетти. Бир аздан кийин ошол жерде тургандар Петирге: «Сен чындап ошолордун бирисиң, анткени сен галилеялыксың, сүйлөгөнүң да ошолордукундай экен», — дей башташты.⁷¹ Петир болсо: «Силер айтып жаткан бул кишини тааныбайм», — деп карганып-шиленип кирди.⁷² Ушул убакта корооз экинчи ирет кыйкырды. Ошондо Петир Исанын: «Корооз эки ирет кыйкыргычакты сен менден үч жолу танып кетесиң», — деген сөзүн эстеди. Анан боздоп, ыйлай баштады.

15

Иса Пилаттын алдында

(*Матай 27.1, 2, 11-14; Лука 23.1-5; Жакан 18.28-38*)

¹ Таңазанда дин башчылар шашылыш түрдө аксакалдар, дин мугалимдери жана синедриондун бардык мүчөлөрү менен жолугушуп, кеңеш курушту да Исаны байлап, Пилатка алып барышып, анын колуна тапшырышты.² Пилат Исадан: «Сен иудейлердин падышасысыңбы?» — деп сурады. Иса: «Өзүңүз айтып жатасыз», — деди.³ Дин башчылар Исага көп айыптарды тагышты,⁴ ошондуктан Пилат аны кайрадан: «Жооп бергиң келбейби? Карачы, сага каршы канча айыптар айтылууда!» — деди.⁵ Иса эч кандай деп жооп бербегендиги Пилатты таң калтырды.

Исанын өлүмгө кесилиши

(*Матай 27.15-26; Лука 23.13-25; Жакан 18.39-19.16*)

⁶ Ар бир майрамда болсо Пилат алар сураган бир кылмышкерди бошотуп берчү.⁷ Ошол убакта көтөрүлүш убагында өзүнүн шериктери менен киши өлтүргөн бир Бараббас деген киши түрмөдө олтурган.⁸ Эл Пилаттын адатта алар үчүн кылган ишин талап кылып, чуулдай башташты.⁹ Пилат аларга: «Силерге иудейлердин падышасын бошотуп беришимди каалайсыңарбы?» — деди.¹⁰ Пилат Исаны дин башчылар көрө албастыктан кармап берген абдан жакшы билип туруп ушундай деди.¹¹ Дин башчылар болсо элди Бараббасты бошотуп берүүнү суроого козутушту.¹² Пилат элге дагы бир кайрылып: «Анда [силер] иудейлердин падышасы [деп атаган кишини] эмне кылышымды [каалайсыңар?]» — деди.¹³ Алар: «Айкаш жыгачка када!» — деп кыйкырышты.¹⁴ Пилат аларга: «Ал кандай жамандык кылды?» — деди. Бирок алар мурдагыдан да катуу ызы-чуу түшүп: «Аны айкаш жыгачка керип сал!» — деп бакырышты.¹⁵ Пилат болсо элге жагыныш үчүн аларга Бараббасты бошотуп берди да Исаны сабаттырып, айкаш жыгачка кадап салууга буйрук кылды.

Исанын жоокерлерер тарабанынан мазакталып, кордолушу

(*Матай 27.27-31; Жакан 19.2, 3*)

¹⁶ Желдеттер Исаны короонун ичинде, б.а. преторияга алып барышты да бүт полкту чогултушту.¹⁷ Исага кызыл чапан жабышты. Тикенектен таажы өрүп башына кийгизишти¹⁸ да: «Салам, иудейлердин падышасы!» — деп шылдыңдай башташты.¹⁹ Башына таяк менен чабышып, ага түкүрүшүп, чөгөлөй калып, жүгүнүп жатышты.²⁰ Мазактап

бүтүшкөндө кызыл чапанды сыйрып алышып, өзүнүн кийимдерин кайра кийгизишти да айкаш жыгачка кадаганы алып жөнөштү.

Исанын айкаш жыгачка керилиши

(Матай 27.32-44; Лука 23.26-43; Жакан 19.17-27)

²¹ Жолдо талаадан кайтып келе жаткан Искендер менен Руфустун атасы Ысманды жолуктуруп, ага Исанын айкаш жыгачын зордоп көтөртүп коюшту. ²² Ошентип Исаны Голгота (мааниси: Баш сөөк жайы) деген жерге алып келишти. ²³ Ал жерден ага мирра деп аталган чөп кошулган шарап беришти. Бирок Иса аны ичкен жок. ²⁴ Исаны айкаш жыгачка кадагандар кимисине кайсы бөлүгү тиер экен деп чүчү кулак кармашып, кийимдерин бөлүп жатышты... ²⁵ Саат үчтөргө жакындаганда Исаны айкаш жыгачка кадашты. ²⁶ Анын айыбын көрсөтүп турган тактада: «Иудейлердин падышасы» деген жазуу бар эле. ²⁷ Аны менен кошо дагы эки каракчыны айкаш жыгачка кадашты: бирин оң жагына, экинчисин сол жагына.

²⁹ Өтүп бараткандар Исаны сөгүшүп, баштарын чайкашып: «Ха, ибадаткананы бузуучу жана үч күндө кайра тургузуучу! ³⁰ Айкаш жыгачтан түшүп, өзүңдү куткарбайсыңбы?» — дешти. ³¹ Ошондо эле дин башчылар менен дин мугалимдери да Исаны мазакташып, бири-бирине: «Башкаларды куткарчу, өзүн болсо куткара албайт! ³² Машаяк, Израилдин падышасы, айкаш жыгачтан түшсүн, биз ага ишенели!» — дешти. Аны менен кошо кадалган берки экөө да аныкордоп жатышты.

Исанын өлүмү

(Матай 27.45-56; Лука 23.44-49; Жакан 19.28-30)

³³ Чак түштө күн тутулуп, үч саат бою жерди караңгылык басып турду. ³⁴ Саат үчтө Иса катуу үн менен: «Елои, елои, лема, сабахвани? (Мааниси: Кудайым ай, Кудайым ай, эмне үчүн сен мени таштап кеттиң?)» — деп боздоп жиберди. ³⁵ Ошол жерде тургандардан бирөөлөр: «Карасаңар, Илиясты чакырып жатат», — дешти. ³⁶ Бирөөсү жүгүрүп барып, соргучту мусалдаска малып, таяктын учуна сайып алып, Исанын оозуна такады да: «Токтогулачы, Илияс келип, аны айкаш жыгачтан чыгараар бекен!» — деди. ³⁷ Иса болсо катуу кыйкырды да жан таслим болду. ³⁸ Ибадатканадагы илинип турган көшөгө башынан аягына чейин кап ортосунан айрылды. ³⁹ Айкаш жыгачтын маңдайында турган жүзбашы Исанын кандайча өлгөнүн көрдү. ⁴⁰ Ошол жерде аялдар да бар болчу. Алыстан карап турган бул аялдардын арасында мағдалалык Мария, кичүү Жакып менен Жусуптун апасы Мария жана Салима да турган. ⁴¹ Булар Исаны Галилеядан бери ээрчип келишкендер жана ага кызмат кылышкандар эле. Булардан башка да Иса менен бирге Иерусалимге келген көптөгөн аялдар турду.

Исанын көргө коюлушу

(Матай 27.57-61; Лука 23.50-56; Жакан 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Ариматиялык Жусуп келгенде кеч кирип калган. Жусуп Кудайдын Падышачылыгын өзү да күтүп жүргөн, синедриондун кадыр-барктуу мүчөсү болчу. Ошол күн майрамга даярдануу күнү, б.а. ишембинин алдындагы күн болгондуктан ал Пилаттын алдына тартынбай кирип барды да андан Исанын сөөгүн берүүнү сурады. ⁴⁴ Пилат Исанын кыска эле убакыттын ичинде өлүп калганын укканда таң калды. Жүзбашыны чакырып

алып: «Исанын өлгөнүнө көп эле убакыт өттүбү?» — деп сурады. ⁴⁵ Жүзбашынын жообун уккан соң Жусупка Исанын сөөгүн берди. ⁴⁶ Жусуп ак кепин сатып алды да денени айкаш жыгачтан түшүрүп, ошого ороп, аскада оюлуп жасалган үңкүргө койду. Анан чоң ташты томолотуп келип, үңкүрдүн оозун жапты. ⁴⁷ Магдалалык Мария менен Жусуптун энеси Мария Исанын сөөгүн кайда коюшканын карап турушту.

16

Исанын кайра тирилиши

(Матай 28.1-8; Лука 24.1-12; Жакан 20.1-10)

¹ Ишемби күнү өткөндөн кийин магдалалык Мария, Жакыптын энеси Мария жана Салима болушуп, Исанын денесин [салт боюнча] майлап келүү үчүн жыттуу майларды сатып алышты. ² Анан ишемби күнү, таңазанда бейитке жөнөштү. ³ Жолдо өз ара: «Ташты ким жылдырып берер экен?» — деп сүйлөшүп баратышты. ⁴ Бирок көз чаптырышса таш жылып калыптыр! Таш болсо абдан чоң болчу. ⁵ Көргө кирип, оң тараптан ак кийим кийген бир уланды көрүштү жана үрөйлөрү учту. ⁶ Улан болсо: «Коркпогула! Силер айкаш жыгачка кадалган назареттик Исанын издеп жүрөсүңөр! Ал тирилип кетти, бул жерде жок! Анын сөөгү коюлган жер мына. ⁷ Эми болсо баргыла да шакирттерине, алардын ичинде Петирге да ал силерди Галилеялан тосуп аларын айткыла! Өзү айткандай аны силер ошол жактан көрөсүңөр», — деди. ⁸ Айран таң калып, коркунучтан калтыраган аялдар көрдөн чыгып, чуркап жөнөштү. Бул окуядан жүрөктөрү түшүп, эч кимге эч нерсе айтышпады.

Соңку сөз

Исанын магдалалык Марияга көрүнүшү.

(Мат. 28.9, 10; Жакан 20.11-18) ⁹ [Иса ишемби күнү таңазанда тирилген соң жети жинди ичинен кубалап чыгарган магдалалык Марияга биринчи көрүндү. ¹⁰ Мария боздоп ыйлап олтурушкан шериктерине барып муну айтып берди. ¹¹ Бирок алар Исанын тирүү экенин жана Мариянын аны көргөндүгүнө ишенишкен жок.

Исанын эки шакиртинге көрүнүшү

(Лука 24.13-35)

¹² Мындан соң Иса айылга бара жатышкан эки шакиртинге башкача кейипте көрүндү. ¹³ Эки шакирт кайтып келип калгандарына айтып беришти. Буларга да башкалары ишенишпеди.

Исанын чогулуп олтурган он бир шакиртинге көрүнүшү

(Матай 28.16-20; Лука 24.36-49; Жакан 20.19-23; Элчи 1.6-8)

¹⁴ Баарынан кийин Иса тамактанып олтурушкан он бир шакиртинге көрүндү. Иса шакирттерин урушту, анткени аларда ишеним жок болчу жана жүрөктөрү катуу болгондуктан анын тирилгенин көргөндөргө ишенбей коюшту. ¹⁵ Анан Иса аларга мындай деди: «Бүт жер жүзүн кыдырып, бардык адамдарга жакшы кабарды жарыя кылгыла.

¹⁶ Ким ишенип, чөмүлдүрүлсө, ал куткарылат. Ал эми ким ишенбесе ал айыпталынат.

¹⁷ Ишенгендерди бул жышаандар коштойт: алар менин атым менен жин-шайтандарды кубалашат, жаңы тилдерде сүйлөшөт, ¹⁸ жыландарды кармап алышса же уу ичип алышса зыян тартышпайт, ооруулууларга кол коюшат жана алар айыгып кетишет.»

Исанын көккө көтөрүлүшү

(Лука 24.50-53; Элчи 1.9-11)

¹⁹ Ушул сөздөрдү айтып бүткөндө Иса Теңир көккө көтөрүлүп, Кудайдын оң жагына олтурду. ²⁰ Шакирттер болсо бардык жерлерде жакшы кабарды таратып жүрүштү. Эгебиз аларга жар болуп, алардын сөзүн кереметтүү жышаандар менен ырастап жатты.]

[Мария Петир менен анын шериктерине барып аялдарга айтылган сөздүн баарын кыскача айтып берди. Ушундан соң Иса шакирттери аркылуу күн чыгыштан күн батышка чейин түбөлүк куткарылуунун ыйык жана өлбөс-өчпөс кабарын жайды.]
